

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

EVLİ BİREYLERİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ
DÜZEYLERİ VE PSİKOLOJİK
DAYANIKLILIKLARININ EVLİLİK DOYUMU
ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emel KÖSEOĞLU

İstanbul
Ocak-2021

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

EVLİ BİREYLERİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ VE
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARININ EVLİLİK DOYUMU
ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emel KÖSEOĞLU

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Hakan AKÇAY

İstanbul
Ocak-2021

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Doç.Dr. Hakan AKÇAY

(İmza)

Üye Dr. Öğr. Üyesi Besra TAŞ

(İmza)

Üye Doç.Dr. Hatice KADIOĞLU ATEŞ

(İmza)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

İmza

Prof. Dr. Ali GÜNEŞ

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “**Evli Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ve Psikolojik Dayanıklılıklarının Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

İmza

Emel KÖSEOĞLU

ÖN SÖZ

Tez danışmanlığımı kabul ederek çalışmam süresince bilgi ve tecrübeleriyle benden desteğini esirgemeyen değerli tez danışmanım Doç. Dr. Hakan AKÇAY'a teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimim boyunca vermiş oldukları destekten dolayı değerli bölüm arkadaşlarıma ve daima yanımda hissettiğim dostum Aslıhan ALP'e, her zaman her konuda destekçim olup benimle birlikte emek veren ve bana duyduğu güveni daima hissettiren kıymetli eşim Ömer Salih KÖSEOĞLU'na, eğitim süresince gösterdikleri sabır ve anlayış için oğlum Ali Osman KÖSEOĞLU ve kızım Zeynep Sare KÖSEOĞLU'na, fikirleri ve desteğiyle yoluma daima ışık tutan kardeşim İbrahim Mert TAŞÇI' ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Okumanın ve öğrenmenin önemini farkında olmamı sağlayan ve bu bakış açısıyla hayatıma yön veren annem merhume Emine TAŞÇI' ya gönülden teşekkür ediyorum, bu çalışmamı kendisine ithaf ediyorum.

Emel KÖSEOĞLU
İstanbul-2021

ÖZET

EVLİ BİREYLERİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ VE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARININ EVLİLİK DOYUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Emel KÖSEOĞLU

Yüksek Lisans, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi

Tez danışmanı: Doç. Dr. Öğr. Üyesi Hakan AKÇAY

Ocak-2021, 107 Sayfa

Çalışmanın temel amacı evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ve psikolojik dayanıklılıkları ile evlilik doyumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın örneklemini 230'u kadın (%67,8) ve 109'u erkek (%32,2) olmak üzere toplam 339 evli birey oluşturmuştur. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği”, “Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği”, “Evlilik Yaşam Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 25 programı ile analiz edilmiştir. Psikolojik iyi oluş, psikolojik dayanıklılık ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon Katsayısı; psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılığın evlilik doyumunu yordayıp yordamadığını belirlemek için Çoklu Regresyon Analizi; psikolojik iyi oluş, psikolojik dayanıklılık ve evlilik doyumunun demografik değişkenlere göre değişip değişmediğini belirlemek için Bağımsız Örneklem t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi ve Post Hoc testleri kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucu psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık ile evlilik doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, evlilik doyumunun psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık tarafından yordandığı belirlenmiştir. Psikolojik iyi oluşun yaş, cinsiyet ve gelire göre farklılaşmadığı ancak eğitim düzeyi ve çalışma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; psikolojik dayanıklılığın yaş, çalışma durumu, eğitim düzeyi, gelir ve evlilik süresine göre farklılaşmadığı ama cinsiyet ve çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; evlilik doyumunun cinsiyet, çalışma durumu, çocuk sayısı, evlilik süresi ve gelire göre farklılaşmadığı ancak yaş ve eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Psikolojik iyi oluş ve

psikolojik dayanıklılık evlilik doyumundaki varyansın %39'luk kısmını açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik İyi Oluş, Psikolojik Dayanıklılık, Evlilik Doyumu

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF THE EFFECT OF PSYCHOLOGICAL WELL-BEING LEVELS AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE OF MARRIED INDIVIDUALS ON MARITAL SATISFACTION

Emel KÖSEOĞLU

Master, Family Counseling And Education

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Hakan AKÇAY

January-2021, 107 Pages

The main aim of this study is to examine the effect of the psychological well-being levels and psychological resilience of married individuals on marital satisfaction. The sample of the study carried out in relational screening model consists of 230 female (67.8%) and 109 male (32.2%) totally 339 married individuals. “The Psychological Well-Being Scale”, “The Psychological Resilience Scale For Adults”, “Marriage Life Scale” and “Personal Information Form” were used as data collection tools in the study. The data obtained from survey were analysed in SPSS 25. To state the association among psychological well-being, psychological resilience and marital satisfaction Pearson correlation coefficient; in order to determine whether psychological well-being levels, psychological resilience predict the marital satisfaction multiple regression analysis; to determine whether psychological well-being levels, psychological resilience and marital satisfaction differ according to demographic variables Independent Sample t Test, One Way Analysis Variance (ANOVA) and Post Hoc tests were used. As a result of the analyses it is detected that there is a positive correlation among psychological well-being, psychological resilience, marital satisfaction and marital satisfaction is predicted by psychological well-being levels, psychological resilience. Additionally, it was determined that psychological well-being did not vary by age, gender and income but varied significantly by education level and working; psychological resilience did not vary by age, working, education level, income and marriage duration but varied significantly by gender and number of children; marital satisfaction did not vary by gender, working, number of children, marriage duration and income but varied significantly

by age and education level. Psychological well-being and psychological resilience explain 39% of the variance in marital satisfaction.

Key Words: Psychological Well-Being, Psychological Resilience, Marital Satisfaction

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xiv
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Varsayımları	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM	6
PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE EVLİLİK DOYUMU	6
2.1. Psikolojik İyi Oluş	6
2.1.1. Çok Boyutlu Psikolojik İyi Olma Modeli.....	9
2.1.2. Psikolojik İyi Olma ve Evlilik	10
2.1.3. Psikolojik İyi Oluş İle İlgili Yapılan Çalışmalar	10
2.2. Psikolojik Dayanıklılık.....	12
2.2.1. Psikolojik Dayanıklılığın Boyutları	13
2.2.2. Psikolojik Dayanıklılık Risk, Yatkınlık ve Koruyucu Faktörleri	14

2.2.3. Psikolojik Dayanıklılık ile İlgili Yapılan Çalışmalar	15
2.3. Evlilik Doyumu	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	20
YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırmanın Modeli	20
3.2. Çalışma Grubu.....	20
3.3. Veri Toplama Araçları.....	20
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	21
3.3.2. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	21
3.3.3. Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği.....	21
3.3.4. Evlilikte Yaşam Ölçeği	22
3.4. Verilerin Analizi.....	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	24
BULGULAR.....	24
4.1. Demografik Bulgular.....	24
4.2. Araştırma Ölçeklerinin Normallik Testi ve Basıklık-Çarpıklık Katsayısı	26
4.3. Araştırma Ölçeklerinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	26
4.4. Araştırma Ölçeklerinin Yaşa Göre Değerlendirilmesi	28
4.5. Araştırma Ölçeklerinin Çalışma Durumuna Göre Değerlendirilmesi	32
4.6. Araştırma Ölçeklerinin Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi	34
4.7. Araştırma Ölçeklerinin Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi	38
4.8. Araştırma Ölçeklerinin Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi.....	41
4.9. Araştırma Ölçeklerinin Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi	45
4.10. Araştırma Ölçeklerinin Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	50
4.11. Araştırma Ölçeklerinin Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi.....	55
4.12. PİÖÖ, YİPDÖ ve EYÖ' nün Birlikte Değerlendirilmesi	59

BEŞİNCİ BÖLÜM	63
TARTIŞMA VE ÖNERİLER	63
5.1.Genel Değerlendirme	63
5.2.Öneriler.....	69
KAYNAKÇA	71
EKLER	85
ÖZGEÇMİŞ.....	91

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1: Araştırma Örnekleminin Demografik Yapısının Frekans, Yüzde ve Ortalaması	24
Tablo 4.2: Shapiro-Wilk Testi ve Basıklık-Çarpıklık Katsayısı	26
Tablo 4.3: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	26
Tablo 4.4: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	27
Tablo 4.5: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	28
Tablo 4.6: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi	28
Tablo 4.7: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi	29
Tablo 4.8: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi	30
Tablo 4.9: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi	31
Tablo 4.10: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi	31
Tablo 4.11: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumuna Göre Değerlendirilmesi	32
Tablo 4.12: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumuna Göre Değerlendirilmesi	32
Tablo 4.13: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması	33
Tablo 4.14: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi	34
Tablo 4.15: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi	34
Tablo 4.16: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi	35

Tablo 4.17: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Değerlendirilmesi.....	36
Tablo 4.18: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi.....	37
Tablo 4.19: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi.....	38
Tablo 4.20: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi.....	38
Tablo 4.21: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi	39
Tablo 4.22: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi.....	40
Tablo 4.23: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi.....	41
Tablo 4.24: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi.....	41
Tablo 4.25: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi	42
Tablo 4.26: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi	43
Tablo 4.27: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi	44
Tablo 4.28: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi.....	45
Tablo 4.29: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi.....	45
Tablo 4.30: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi	46

Tablo 4.31: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi	48
Tablo 4.32: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi	50
Tablo 4.33:Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	50
Tablo 4.34: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	51
Tablo 4.35: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	52
Tablo 4.36: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	54
Tablo 4.37: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	54
Tablo 4.38: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi.....	55
Tablo 4.39: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi.....	55
Tablo 4.40: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Toplam Gelire Göre Değerlendirilmesi.....	57
Tablo 4.41: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi.....	59
Tablo 4.42: Psikolojik İyi Oluş, Psikolojik Dayanıklılık ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Tablosu.....	61
Tablo 4.43: Evlilik Doyumunun Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi ...	62

KISALTMALAR

TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
SPSS	: (Statistic Packets For Social Sciences) Sosyal Araştırmalar İçin İstatistiksel Program Paketi
Akt	: Aktaran
Çev	: Çeviren
Ed	: Editör
sf	: Sayfa
vd	: Ve Diğerleri
PİÖÖ	: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği
YİPDÖ	: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği
EYÖ	: Evlilik Yaşam Ölçeği

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Türk toplumlarında aile, tarihin her döneminde toplumun dinsel ve kültürel değerlerine bağlı olarak kurumsal bir öge şeklinde yaşatılmıştır. Aile kavramı yalnızca düşünsel olarak değil tüm boyutlarıyla dinamik tutulmaya çalışılmış, toplum zihni ve hafızasında kayda değer bir öneme sahip olmuştur. Türk aile yapısındaki düzenek, disiplin, bağlılık, ailenin onursal düzeyde muhafazası, kadim oluşum ve kuşaklar boyu aktarılan geleneksel birikim aile üzerinde araştırma yapan bilim adamlarını dahi hayrete düşürmüştür (Süleymanov, 2009: 8).

Aile, içtimai müesseselerin en eskisi olan milletin dirlik ve birliğinin yegâne sağlayıcısı bir evlilik kurumudur (Gökalp, 1978). Toplumsal bir kurum olan ailenin biyolojik, psikolojik, eğitsel, toplumsal, kültürel ve ekonomik birçok işlevi bulunmaktadır (Kır, 2011: 385). Güçlü bir toplum yaratmanın yolunun güçlü bir aileden, fonksiyonlarını yerine getirebilen aile kurumundan geçtiğini anlayan dünya devletleri ailenin korunması, desteklenmesi ve geliştirilmesi anlayışıyla sosyal politikalarında iyileştirmelere başvurmuştur. Toplumdaki rolünü her geçen gün daha da güçlendiren aile, geleceğin muhtemel sorunlarıyla başa çıkma gücüne sahip olmak adına bugün muhafaza edilmeye ve desteklenmeye çalışılmaktadır. Ülkemizde de ilgili bakanlıklar başta olmak üzere pek çok kurum ve kuruluş ailenin korunması ve geleneğin devam ettirilmesi adına çalışmalar yürütmektedir. 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası da 41. maddesinde ailenin Türk toplumunun temeli olduğunu vurgulamıştır (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982: 41). Geleneksel anlayışımız ve kültürümüz de ailenin önemine dair algıyı kuşaklar arasında aktarmaktadır.

Toplumun omurgasını oluşturan aile çağdaş dünyada meydana gelen küresel boyuttaki değişimlerden ciddi olarak etkilenmiştir. Sanayileşme ve sonrasında yaşanan göç,

kentleşme, kültürel erozyon ve daha birçok sosyal, kültürel ve ekonomik etkiler aile kurumunda çözümlere sebep vermiştir. Makro planda ortaya çıkan değişimler aile kavramının dinamiklerini etkilemekte ve toplumda geri dönüşsüz etkiler yaratmaktadır. Ailedeki yapısal dönüşümün en önemli belirleyeni sanayileşme bağlamında ortaya çıkan kentleşme ve yeni toplumsal ilişkilerdir (T.C Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2010: 29).

Tarım toplumundan sanayi toplumuna ve takibinde hizmet ve bilgi toplumuna geçiş süreci fertlerin alışkanlıkları, rolleri, beklentileri, ilişkilerinde ve dahasında büyük çaplı değişikliklere neden olmuştur. Geniş aileden çekirdek aileye dönüşüm ve hane boyutundaki küçülme değişikliklerin gözle görülen ilk örnekleridir. Kültürün taşıyıcısı olan bireyde meydana gelen değişimler önce ailede ve sonrasında toplumda tahmin edilemeyecek boyutlarda tesirli olmaktadır. Bu noktada aile, değişen bir toplum içinde makro düzeyde tampon mekanizma fonksiyonuna sahip bir kurum olarak değerlendirilebilir (Karaca, 2014: 140).

Sağlıklı toplumun temelini oluşturan sağlıklı aile, gücünü sağlıklı bir karı-koca ilişkisinden almaktadır (Canel, 2011: 37). Evlenmek vasıtasıyla eşler arasında evlilik birliği kurulmakta ve kadın koca ilişkisi bir ailenin doğuşunu resmileştirmektedir. Evlilik, kurum haline gelmiş veya sistemleşmiş bir bağlantı, kadın ve erkeğin 'karı-koca' biçiminde ilişkide olduğu, doğacak çocuklara toplum içinde bir pozisyon sunan, üzerinde 'devletin' sosyal yönden kontrol, hak ve salahiyet sahibi olduğu bir yasal ilişki formudur (Özgüven, 2000).

Evlilik kurumunun başarılı bir şekilde sürdürülmesi ve tarafların bireysel mutluluğuna katkıda bulunması için birçok unsurun sağlıklı, güçlü ve uzun süreli olması gerekmektedir. Evlilikteki başarının merkezi evlilik doyumdur ve bu çiftler arasında kurulan etkileşime kuvvetle bağlıdır (Çatal, 2019). Evlilik doyumu; sosyo-ekonomik düzey, eşlerin tutum ve davranışları, cinsel doyum, psikolojik ve fiziksel sağlık, statü, toplumsal rol, çeşitli duygusal durumlar gibi pek çok değişkenden etkilenmektedir. Çiftlerin yeterli doyuma ulaşması birlikteliğin devamı adına hayati önem arz ettiğinden evlilik doyumu, boşanma oranlarının artış gösterdiği günümüz toplumlarında başlıca çalışma konularından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Evlilik birlikteliğinin sosyal ve biyolojik ihtiyaçların karşılanması fonksiyonlarının yanında en önemli işlevlerinden biri de psikolojik ihtiyaçlara cevap verebilmesidir.

Psikolojik etkileri hem bireylerin hem de birlikteliğin sağlıklı kalabilmesi adına hayati önem arz etmektedir. Bireyin yaşamında endişe, tedirginlik, depresyon ve diğer psikolojik rahatsızlıkları duymama hali iyi oluş olarak tanımlanmaktadır (Ryff, 1995) Yapılan bir çalışmada evlilik doyumunun evli bireylerin psikolojik iyi oluşları ile ilgili olduğunu belirtmiştir (Rıza, 2016). Evliliğin eşlerin ruh sağlığı ile olan bağı çok kuvvetlidir. Bunun yanında evlilik eşlerin temel psikolojik ihtiyaçlarını birçok farklı açıdan karşılamaktadır. Bu bağlamda evli bireylerin psikolojik iyi oluş durumlarını belirlemede etkili olan parametrelerin psikolojik iyi oluş düzeyine sundukları katkıların saptanarak analiz edilmesi doğru yorum yapılması açısından büyük önem taşımaktadır (Gülyüksel-Akdağ ve Cihangir-Çankaya, 2015: 648).

Günümüzde kendisine birçok kaynak bulabilen stres psikolojik iyi oluş halini tehdit etmektedir. Ancak öznel bir cevher olan psikolojik dayanıklılık sayesinde iyi olma hali sürdürülebilmektedir. Psikolojik dayanıklılık ilk kez Kobasa (1979) tarafından “stresli yaşam olayları ile karşılaşıldığında bir direnç kaynağı olarak çalışan kişilik özelliği” olarak tanımlanmıştır. Tümlü ve Receptoğlu (2013) çalışmalarında psikolojik dayanıklılık ile yaşam doyumunu arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Öziş (2016) ise çalışmasında psikolojik dayanıklılığın evli bireylerin evlilik yaşam doyumunu anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşmıştır.

TÜİK'in Şubat 2020'de açıkladığı verilere göre ülkemizde evlenen çiftlerin sayısı 2018 yılında 554 bin 389 iken 2019 yılında %2,3 azalarak 541 bin 424 olmuştur. Boşanan çiftlerin sayısı ise 2018 yılında 143 bin 573 iken 2019 yılında %8,0 artarak 155 bin 47'ye ulaşmıştır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre; Türkiye'de 2014 yılında 3,6 kişi olan ortalama hane halkı büyüklüğünün azalış göstererek 2018 yılında 3,4 kişi olduğu görülmüştür. Yaşam memnuniyeti araştırmasına göre ise 2018 yılında 18 ve üzeri yaşta bireylerin %53,4'ü mutlu olduğunu ifade ederken 2019 yılında bu oran %52,4 olmuştur. Mutsuz olduğunu belirten vatandaşların oranı 2018 yılı içerisinde %12,1 olarak saptanmış 2019'da bu oran %13,1'e yükselmiştir. Mutlu olduğunu belirten erkekler 2018 yılında %49,6'lık bir oranı teşkil ederken 2019 yılı içerisinde bu oran %47,6'ya düşmüştür. Mutlu olduğunu beyan eden kadınların yüzdesi 2018 ve 2019 yıllarında değişmeyerek %57,0 olmuştur. Evli olmayan bireylerin evli bulunan bireylere nazaran daha mutsuz olduğunun görüldüğü çalışmada 2019 yılında evli bireylerin %55,6'sı mutluluğunu ifade etmişken evli olmayan bireyler için bu oran, %45,1 olarak saptanmıştır. Evli olan

kimselerin mutluluk seviyeleri cinsiyet parametresi temelinde değerlendirildiğinde; evli erkek bireylerin %50,6' sının, evli kadın bireylerin ise %60,2'sinin mutlu olduğu gözlenmiştir (TÜİK, 2020).

TÜİK verileri dikkate alındığında boşanmaların artış gösterdiği, yaşamdan duyulan memnuniyetin azaldığı ve evli bireylerin daha mutlu olduğu dikkat çekmektedir. Bireylerin mutluluk kaynağının 2019 yılında %74,1 ile aile olduğu gerçeği de evlilik birlikteliğinin dolayısıyla aile kurumunun toplum adına ne denli bir öneme sahip olduğunu tekrar göstermektedir. Bu anlamda ilgili alanyazındaki çalışmalardan farklı olarak ve alanyazına katkı sunmak amacıyla yapılan bu çalışmada psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılığın evlilik doyumunu üzerindeki etkisi incelenecektir.

1.1. Problem

Birlikteliği oluşturan her iki tarafın evlilik doyumunu yeterli ölçüde yaşaması evliliğin güçlü bir biçimde sürdürülmesine olumlu katkılar sunmaktadır. Bireylerin psikolojik durumları evliliğin psikolojik bütünlüğünün bir parçasıdır. Evliliğin psikolojik sağlığının sağlanması adına bireysel ruh hallerinin iyi olması ve bu iyiliğin korunması gerekmektedir. Psikolojik iyi oluş evlilik süresince meydana gelebilecek tüm zorluk, problem ve stres yaratan her türlü durumdan etkilenebilmektedir. Bu şartlar altında içsel bir güç olarak ortaya çıkan psikolojik dayanıklılık tüm kötü zamanlarda bireyin iyi olma halini devam ettirebilmesine imkan sağlamaktadır. Dolayısıyla bireyin psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluşu bireysel psikolojisinin üstünde evliliğinin psikolojisini etkilemektedir. Çalışmada evlilik doyumunun bu psikolojiden nasıl etkilendiğini, psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluşun evlilik doyumundaki etkisini incelemek hedeflenmiştir. Çalışmanın esas aldığı sorular:

1. Evli bireylerin psikolojik iyi oluşları nasıldır?
2. Evli bireylerin psikolojik dayanıklılıkları nasıldır?
3. Evli bireylerin evlilik doyumları nasıldır?
4. Evli bireylerin psikolojik dayanıklılıkları, psikolojik iyi oluşları ve evlilik doyumları cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, evlilik süresi, çocuk sayısı, eşle tanışma şekli ve toplam aylık gelir özellikleri açısından farklılık göstermekte midir?
5. Evli bireylerin bireylerin evlilik doyumları, psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluşları arasında nasıl bir ilişki vardır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, evli bireylerin psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin evlilik doyumu üzerindeki etkisini incelemektir. Bunun yanında evli bireylerin psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi analiz etmek çalışmanın diğer amacını oluşturmaktadır.

Psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık ile evlilik doyumunun demografik parametrelere göre ne şekilde değiştiğinin incelenmesi çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Varsayımları

Örnekleme oluşturan katılımcıların evreni temsil edecek nicelikte olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin ölçek sorularını samimiyetle, doğru ve objektif bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin araştırma konu ve amacına uygun olarak seçildiği kabul edilmiştir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada kullanılan ölçekten elde edilen bulgular, çalışmaya gönüllü olarak katılan 339 evli bireyin kişisel bilgi formu ve kullanılan ölçme aracında yer alan sorulara verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Evlilik doyumu: Bireyin evlilik ilişkisindeki ihtiyaçlarını karşılama derecesi ve evliliğe ilişkin genel değerlendirmesidir (Tezer, 1996).

Psikolojik iyi oluş: Zorluklar ile karşı karşıya kalındığında kendini gerçekleştirme ve anlamlı bir yaşam için kişinin potansiyellerini harekete geçirmesidir (Ryff ve Singer, 2008).

Psikolojik dayanıklılık: Kişinin engel, zorlanma, belirsizlik gibi birçok olumsuz durumla baş edebilme ve başarılı olma yeteneğidir (Luthans, vd., 2007).

İKİNCİ BÖLÜM

PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE EVLİLİK DOYUMU

Bu bölüm psikolojik iyi oluş, psikolojik dayanıklılık ve evlilik doyumu ile ilgili literatür ve yapılan çalışmaları içermektedir.

2.1. Psikolojik İyi Oluş

Psikoloji bireysel davranışların ve zihinsel süreçlerin bilimsel olarak incelenmesidir (Gerrig ve Zimbardo, 2014: 2). Deneysel bir psikolog olan Herman Ebbinghaus psikolojinin geçmişinin uzun, tarihinin kısa olduğunu belirtmiştir (Ebbinghaus, 1973). Düşünceleriyle özellikle Batı felsefesini ve günümüz fikirlerini büyük ölçüde etkileyen Aristoteles mutluluk hakkında da analizlerde bulunmuştur. Mutluluğu, bireyin en muteber ve temel gayesi olarak tanımlayan Aristoteles, Nikomakhos'a Etik kitabında ilk olarak mutluluğu tarif etmiş, mutluluğu elde etme şekilleri ve iyinin mutlulukla olan bağlantısını değerlendirmiştir (Aristoteles, 2014). Mutluluk olarak tercüme edilen eudaimonia tam bir uyanıklık, farkındalık, canlılık ve bilinçlilik halini ifade etmektedir (Uslu, 2018: 471). Mutluluk antik Yunan felsefesinde mevcut bir konu olmasına rağmen psikolojik araştırmalarda son dönem çalışmaları göz ardı edersek ekseriyetle olumsuz duygular üzerinde durulmuştur (Tuzgöl-Dost, 2005). Uzun zaman boyunca insan doğası hakkındaki yüzlerce soruya cevap arayan akademisyenler daha çok mutsuzluk, psikopatolojik durumlar ve bireyin sorunlarına odaklanmıştır.

Psikoloji tüm zamanlar boyunca psikologların davranışsal ve zihinsel sürece farklı bakış açılarından dolayı farklı yaklaşımların merkezinde olmuştur. 1950'lerde davranışçı ve psikodinamik modellere alternatif olarak hümanistik psikoloji ortaya çıkmıştır. Abraham Maslow, Carl Rogers ve varoluşçuluğa dayalı insancıl psikolojiyi

benimseyen diğ er hümanistik psikologlar insanın iyi ve seçim yeteneğine sahip varlıklar olduğu görüşüyle pozitif insan özelliklerine doğru bir yönelim gerçekleştirmiş tir (Gerrig ve Zimbardo, 2014: 10).

Pozitif Psikoloji

Hümanistik psikoloji hareketini uzun soluklu mirası olarak kabul edilen pozitif psikoloji kavramı 1999 yılında Martin Seligman liderliğinde ortaya çıkmıştır. Psikoloji biliminin insanın normal olmayan yönleri üzerinde durduğunu, güçlü ve olumlu yönlerini anlayıp geliştirmeye çalışmadığına dikkat çekerek, psikoloji bulgularının insanları nasıl daha normal, daha mutlu, daha başarılı ve daha iyi olabileceklerini öğretmek için kullanılması gerektiğini vurgulayarak “pozitif psikoloji” kavramını ileri sürmüştür (Linley ve diğ., 2006). Aslına bakıldığında “pozitif psikoloji” terimi ilk olarak Abraham Maslow’un “Motivation and Personality (1954)” kitabının son bölümünde “Toward a Positive Psychology” başlığı ile karşımıza çıkmaktadır (Froh, 2004: 18). Maslow bu bölümde psikoloji biliminin insanın eksiklikleri, günahları ve hastalıklarını erdemleri, potansiyeli, özlemleri ve psikolojik gücünden daha fazla ortaya çıkardığını belirtmiştir (Maslow, 1954: 354).

Pozitif psikoloji; depresif bireylerin depresyona girme sebepleri, anksiyetenin tedavisinde etkili olan uygulamalar gibi başlıklardan ziyade başarılı bireylerin başarılı olmasının altında yatan faktörlere, hayatında fonksiyonelliği iyi bir şekilde sağlayan bireylerin özellikleri gibi olumlu sonuç içeren konulara odaklanmaktadır (Akın, 2013: 24). Seligman ve Csikszentmihalyi (2000) pozitif psikolojiyi iki farklı düzeyde tanımlamıştır. İlki olan öznel düzeyde, pozitif deneyimlerin geçmişle alakalı olarak iyi-oluş, memnuniyet duyma ve doyum hissetme, gelecekle alakalı olarak ümitvar ve optimist olma, şimdiki zamanla alakalı olaraksa mutluluk ve akış olmak üzere üç aşamadan oluştuğunu belirtmiştir. İkinci düzey olan grup düzeyinde pozitif psikolojide medeni erdem, mesuliyet, duygusal gelişme, özverili oluş, ılımlılık, toleranslı davranma ve çalışma etiği gibi konulara odaklanılmaktadır. Seligman ve Csikszentmihalyi psikoloji dünyasına bu anlamda farklı bir mesaj vermiştir. Patolojik yaklaşımların yanında bireyin kuvvetli taraflarına ve erdemlerine de odaklanılıp değerlendirilmeye alınması ve bu olumlu noktaların araştırılması gerektiğine dikkat çekmişlerdir (Güngör, 2017: 155-156).

Pozitif psikoloji, en genel anlamda insan davranışlarının pozitif, uyumlu, yaratıcı ve duygusal olarak tatmin edici elemanlarını anlamak için kullanılan psikolojik teori, araştırma ve müdahale teknikleri ile ilgilenmektedir (Compton ve Hoffman, 2020). Pozitif psikoloji, geçmişteki gibi insanın zayıflıklarına odaklanan yaklaşıma insanın zayıflıklarının yanı sıra güçlü yönlerinin keşfedilmesi önerisini sunarak daha dengeli bir yaklaşım sergilemektedir (Lopez, Pedrotti ve Snyder, 2019).

Pozitif psikoloji felsefi açıdan temelde iyi yaşam nedir sorusunu sormakta ve bu soru günümüzde iki şekilde gündeme gelmektedir (Akın, 2013: 24). Hedonik yaklaşım (öznel iyi oluş), ağrıdan kaçınma ve memnuniyet elde etme ile ilgili iyi oluş tanımlamalarına ve mutluluk üzerine; eudaimonik yaklaşım (psikolojik iyi oluş) ise anlam ve kendini gerçekleştirme üzerine odaklanmıştır (Ryan ve Deci, 2001; akt. Telef ve ark., 2013).

Öznel iyi oluş ve mutluluk kavramlarını ele alan ilk araştırmacılardan Diener'in (2000) tanımına göre iyi oluş bireyin bilişsel ve duyuşsal olarak kendi yaşamını değerlendirmesidir. Öznel iyi oluş duygulanım ve bilişsel boyutlarından oluşmaktadır. Duygulanım boyutu, negatif duygulanım (negative affect) ve pozitif duygulanımdan (positive affect) oluşurken, bilişsel boyut ise bireyin yaşam doyumuyla (life satisfaction) ilgili kendi görüşlerine dayalıdır (Diener, 1984).

Psikolojik iyi oluş kavramı ilk olarak Bradburn (1969) tarafından kullanılmış olup mutluluğu pozitif ve negatif iki yapı arasındaki denge olarak ele almış, psikolojik iyi olmayı olumlu duyguların olumsuz duygulara nazaran çok ve etkili yaşandığı bir durum olarak ifade etmiştir. Ancak Carol Ryff, Bradburn'un tanımlamasını pozitif işlevsellik noktasında eksik görmüş ve Bradburn'un eudomani kavramına verdiği mutluluk anlamını eleştirmiştir (Ryff, 1989a). Ryff psikolojik iyi oluşu bireyin kendisini kabul etmesi, bağımsız kararlar alabilmesi, bu kararlarını çevresine yansıtılmaktan çekinmemesi, çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesi, bireysel potansiyellerinin farkına vararak kişisel gelişimini devam ettirmesi ve yaşadığı hayatta kendisine bir amaç edinmiş olması olarak değerlendirmiştir (Ryff, 1989b).

Psikolojik iyi olmanın çok boyutlu bir kavram olması kavrama dair net tanımlar yapılmasını engellemekte ve zamanla araştırmacılar tarafından farklı şekillerde ele alınıp hakkında çeşitli modeller geliştirilmiştir. Gelişimsel bir bakış açısını temel alan

Ryff'in geliştirdiği çok boyutlu psikolojik iyi olma modeli psikolojik iyi oluş kavramının temelini oluşturmuştur.

2.1.1. Çok Boyutlu Psikolojik İyi Olma Modeli

Psikolojik iyi oluş hakkında geliştirilen kuramların çok az sayıda güvenilir lme ve değerlendirme süreçleri üretmiş olmaları, her bir yaklaşımın psikolojik iyi olma için öne sürdüğü ölçütlerin birbiriyle uyumsuzluk göstermesi, yalnızca teorik düzeyde kalması ve derinlemesine bir mana içermemesi sebebiyle yetersiz olduğu Ryff tarafından belirtilmiştir (Akın, 2013: 31). Ryff, psikolojik iyi oluşu sadece mutluluk ya da doyum gibi kavramlarla ele alınamayacak çok boyutlu bir yapı olarak değerlendirmiştir. Ryff'in psikolojik sağlık ölçütlerini temel alan modeli psikolojik sağlık ile psikopatolojinin yokluğunu eş anlamlı olarak görmemekte ve yaşam boyu gelişim teorilerine dayanmaktadır (Kilit, 2019: 58). Ryff'in geliştirdiği model altı bileşenden oluşmaktadır. Bunlar yaşam amacı, özerklik, bireysel gelişim, çevresel hkimiyet, diğerleriyle olumlu ilişkiler ve öz kabuldür (Ryff, 1989b; Ryff ve Keyes, 1995; Ryff ve Singer, 2008).

Yaşam amacı bireyin yaşamının anlamını ve amacını kavramasını belirtmektedir. Özerklik boyutu hür irade, bağımsızlık ve davranışın içsel düzenlenmesini içermektedir (Ryff, 1989a). Bireysel gelişim kişinin potansiyelinin farkında olmasını, potansiyelini tam olarak kullanabilmesini ve kendini geliştirmesi anlamına gelmektedir. Çevresel hakimiyet, bireyin günlük yaşam olayları ve sorumlulukları üzerinde kontrole sahip olduğunu hissetmesiyle bağlantılıdır (Ryff, 1989a). Bir diğer boyut olarak diğerleriyle olumlu ilişkiler kişilerarası ilişkilerde empati kurma becerisine sahip olma ve yakın ilişkilerde güven duygusunu ön planda tutma becerilerini kastetmektedir (Rıza, 2016: 20). Son boyut olan öz kabul, kendini kabul etme ve kendine yönelik pozitif tutumlar sahip olma anlamına gelmektedir. Psikolojik iyi olma yaklaşımının en mühim hipotezi, öznel iyi oluşun kişinin psikolojik sağlığı için elzem olmamasıdır (Robbins ve Kliewer, 2000).

2.1.2. Psikolojik İyi Olma ve Evlilik

Evliliğin sağlık ve iyi hissetmeye dair sunduğu katkılarını gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Gove ve Shin, 1989; Glen, 1975; Lamb, Lee ve DeMarris, 2003). Ülkemizde de konuyla ilgili çalışmaların yanında TÜİK' in yapmış olduğu araştırmalar da evli bireylerin daha mutlu olduğunu göstermiştir. 2019 yılında evli bireylerin %55,6 sının mutlu olduğu, evli olmayanlarda bu oranın %45,1 olduğu belirtilmiştir (TÜİK, 2020).

Evlilik yasal bir kurum olarak kişinin sosyal bağlarını daha verimli hale getirmekte böylelikle bireyin daha çok sosyal destek bulmasına imkan vererek daha fazla psikolojik iyi olma durumunu sağlamaktadır (Cotton, 1999). Evlilik bireylerin hem doyum alanlarından birisidir, hem de öznel iyi olmanın bileşenlerinden olan olumlu-olumsuz duygulanımı etkilemektedir (Canbulat ve ankaya, 2014: 559). Yaşam doyum alanlarının en önemlilerinden biri olan evlilik bireyin psikolojik ihtiyaçlarına cevap vermesi ve iyi oluşla ortak değişkenlere sahip olması dolayısıyla oldukça bağlantılıdır.

2.1.3. Psikolojik İyi Oluş İle İlgili Yapılan alışmalar

Psikolojik iyi oluşla ilgili alan yazında pek çok çalışma bulunmaktadır. Çalışmamızın ilgilendiği başlıklar dolayısıyla psikolojik iyi oluşla birlikte evli bireyler ve evliliğin ele alındığı çalışmaları ele alacağız.

Gove, Hughes ve Style (1983) medeni durumun mental sağlık için en güçlü yordayıcı olduğunu, pozitif mental sağlıkla evlilik kalitesi ve evli olup olmama durumunun bağlantılı olduğunu belirtmiştir.

Bernard (1972) evliliğin erkeklere kadınlara nazaran daha faydalı olduğunu belirtirken, Glenn (1975) evliliğin kadın ve erkeklerin psikolojik iyi oluşlarına katkısını araştırdığı çalışmasında erkek ve kadınlar için birbirine yakın sonuçlar elde etmiş ancak kadınların evliliklerindeki mutluluğun onların bütünsel mutluluklarıyla çok daha güçlü bir ilişkide bulunduğunu saptamıştır.

Kim ve McKenry (2002)'ye göre evlilik ya da birliktelik ilişkisinin kalitesinin psikolojik iyi oluş üzerinde ciddi bir etkisi bulunmaktadır ancak medeni halin psikolojik iyi oluş üzerindeki güçlü etkisi ise ilişkiyi kontrol ettikten sonra sabit kalmaktadır.

Cunningham ve Knoester (2007) medeni durum, cinsiyet ve ebeveynlerin psikolojik iyi oluşlarını inceledikleri çalışmalarında evli bireylerin evli olmayan bireylere göre daha az geleneksel depresif semptomlarının olduğunu ve daha az alkol tükettiklerini raporlamıştır. Ancak ekonomik yük, ev işleri, çocuk bakımı, sosyal destek ve dine bağlılığın bu ilişkileri yönettiğini belirtmişlerdir.

Williams (2003), uzun yıllardan beri cinsiyet, evlilik ve mental sağlık üzerinde yapılan çalışmaların medeni durumun erkeklerin psikolojik iyi oluşları için, evliliğin kalitesinin ise kadınların psikolojik iyi oluşları için daha önemli olduğunu belirtmiştir. Değişen cinsiyet ve aile rollerine karşın bu kabulün çok az sorgulandığını ifade etmiştir. Yaptığı çalışma sonucu kadın ve erkek için memnun etmeyen bir evliliğin psikolojik iyi oluşu sarstığını hatta bazen boşanmalara ve tekrar evlenmeye karşı olunmasına sebep olduğunu saptamıştır.

Farklı bir kültüre sahip olan Çin'de 1501 yetişkinle yapılan bir araştırmaya göre ise evlilik doyumunun az olduğu bireylerde psikiyatrik sendrom ve orta yaş krizi daha çok görülmekte ve yaşam doyumunu az olmaktadır. Evlilik kalitesinin psikolojik iyi oluşla yakın bir ilişkisi mevcuttur (Daniel, 1995).

Waite, Luo ve Lewin (2009) boşanmış ya da ayrı yaşayan bireylerin evli bireylere göre psikolojik iyi oluşlarının azaldığını belirtmiştir. Dush, Taylor ve Kroeger (2008) de 1998 bireyle gerçekleştirdikleri çalışmalarında evlilik mutluluğu orta ve yüksek seviyede olan bireylerin zaman içinde depresif sendromlarında azalış görüldüğü sonucuna ulaşmıştır.

Gülyüksel-Akdağ ve Cihangir-Çankaya (2015) 386 evli bireyin örneklemini oluşturduğu araştırmalarında Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ile Evlilik Yaşamı Ölçeği'ni kullanmışlardır. Benlik saygısıyla birlikte evlilik doyumunun evli bireylerde psikolojik iyi oluşun anlamlı birer yordayıcısı olduğunu kaydetmiştir.

Yeşiltepe ve Çelik (2014) 343 evli öğretmenle gerçekleştirdikleri çalışmada Evlilik Uyum Ölçeği ile Psikolojik İyi Olma Ölçeklerini kullanmıştır. Evli öğretmenlerin Psikolojik İyi Olma Ölçeği'nden topladıkları puanları göz önüne aldıklarında alt boyutlardan otonomi, kendini kabul ve bireysel gelişimin evlilik uyumunun anlamlı birer yordayıcısı olduğu sonucuna varmışlardır.

Hüsrevoğlu (2019), 100 katılımcıyla ilişkisel tarama yaparak survey modeli kullandığı çalışmada evli bireylerde psikolojik iyi oluş ile evlilik doyumunu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Evlilik Doyum Ölçeği ile Evli Kadınlar ve Erkekler İçin Psikolojik İyi

Oluş Ölçeği'ni kullandığı çalışmasında psikolojik iyi oluşu olumlu olan bireylerin evlilik doyumunun sağlandığı sonucuna ulaşmıştır.

2.2. Psikolojik Dayanıklılık

Pozitif psikolojinin kavramlarından biri olan psikolojik dayanıklılık ilk kez Kobasa (1979) tarafından ileri sürülmüştür. Kobasa (1979), doktora tezi sırasında yapmış olduğu araştırma sonucu psikolojik dayanıklılığı, gerginlik verici olaylar ile karşılaştığı zaman bir mukavemet kaynağı olarak aktifleşen kişilik özelliği olarak tanımlamıştır. Kobasa'ya göre travmatik olaylara belirli bir mukavemet gösterebilen kişilerde değişime açıklık, kendini işe verebilme ve olayların kontrolünü elinde tuttuğuna inanma durumları ile tipik olarak karşılaşılmaktadır.

Dayanıklılık, zorluklara mukavemet göstermek ve düzelmek, bir eylemde bulunmaya hazır hale gelmek anlamında olup pozitif bir anlamı içeren dinamik bir süreçtir (Luthar, Cicchetti ve Becker, 2000). Garnezy (1991)'ye göre psikolojik dayanıklılık, zor yaşamsal tecrübeler karşısında kişinin kendisini toplama gücüdür. Psikolojik dayanıklılık fiziksel ve psikolojik güçlükler karşısında adaptasyon gösterebilme, hayata intibak edebilmedir (Holahan ve Moos, 1985). Çoğunlukla bir yetenek olarak görülen psikolojik dayanıklılık, sorun yaratan yaşam koşulları, mutsuzluk ve stresle başarılı bir şekilde baş etme imkanı sağlamaktadır (Rutter, 2007).

Psikolojik dayanıklılık, bireyin kuvvetli taraflarını daha da kuvvetlendirmek ve standart üstü bir eylem göstermek üzere değerlendirmesini belirtmektedir (Tusaie ve Dyer, 2004: 3). Bir başka tanımda ise psikolojik dayanıklılık değişimin ya da felâketlerin başarılı biçimde üstesinden gelme yeteneğidir (Wagnild ve Young, 1993). Psikolojik dayanıklılık, yaşantının kişiyi yüz yüze bıraktığı güçlüklerle, sıkıntılara rağmen şahsına çekidüzen verme kuvveti yahut varyasyonların, yıkımların uhdesinden gelebilme yeteneğidir ve gelişim göstermesi için bir stresörle karşılaşılması gerekmektedir (Çam ve Büyükbayram, 2017). Psikolojik dayanıklılık öğrenilebilen ve geliştirilebilen bir özelliktir (Buz ve Genç, 2019).

Ulusal literatüre bakıldığında psikolojik dayanıklılık Terzi (2006) tarafından kendini toplama gücü olarak tanımlanırken, yılmazlık (Öğülmüş, 2001; Özcan, 2005; Gürkan, 2006) ve psikolojik sağlamlık (Gizir ve Aydın 2006; Kararımak, 2006) olarak da farklı şekillerde ele alınmıştır. Basım ve Çetin (2011) ulusal literatürde “resilience” kavramı için farklı çevirilerin kullanılmasından dolayı kavram çeşitliliğini azaltmak

amacıyla bir çalışma yapmıştır. İngilizce “resilience” kelimesinin Türkçe karşılığı olduğu değerlendirilen kendini toparlama gücü, toparlanma, güçlülük, psikolojik güçlülük, dirençlilik, yılmazlık, sağlamlık, psikolojik dayanıklılık, dayanıklılık, psikolojik sağlamlık adlandırmalarının kavramı ne derece ifade ettiği sorusu 23 öğretim üyesine sorulmuş ve 7 noktalı ölçek üzerinde ağırlıklandırmaları talep edilmiştir. Anket sonuçlarına göre “resilience” kelimesinin Türkçe’deki en uygun karşılığı psikolojik dayanıklılık olarak tespit edilmiştir.

2.2.1. Psikolojik Dayanıklılığın Boyutları

Psikolojik dayanıklılık; kendini adama, kontrol ve meydan okuma olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır (Kobasa, 1979; Holt, Fine ve Tollefson, 1987; Lambert ve Lambert, 1999; Lambert, Lambert ve Yamase, 2003; Maddi ve diğ., 2006; Maddi ve Khoshiba, 1994; Morrissey ve Hannah, 1986).

Kendini adama ya da bağlanma, bireyin yaşamının tüm alanında yaşamın dışında kalmadan aktif olma durumunu ifade etmektedir. Maddi (2004)’ye göre bağlanma; bireyin yaşamını sahiplenmesi, kendine inanması, önem vermesi, çevresinde yaşanan olaylara dahil olması ve insanlara duygusal açıdan destek olması ya da gerektiğinde insanlardan duygusal destek almasıdır.

Kontrol ya da denetim, yaşamda zorluklarla yüz yüze gelindiğinde, biçare kalmaktan ziyade hadiselerin neticelerini etkileyebilme, belirlemeyebilme inancı anlamına gelip öz disiplin, başarı yönelimli olma, özerklik, içsel güdülenme, karar verebilme, kişisel özgürlük ve seçenekler arasında uygun olanı bulabilip seçmeyi ifade etmektedir (Kobasa, 1979). Kontrol, bireyin yaşamda karşılaştığı güçlüklerle mücadele etmesi, sonuçlarını çaresizce kabul etmek yerine değiştirebileceğine inanması ve kontrolü elinde tutmasıdır (Öncü ve Yağbasanlar, 2018).

Meydan okuma, değişimi gündelik hayatın olağan bir unsuru ve güvenlik için tehditkar bir faktör olarak görmek değil, bireysel gelişim adına bir uyarıcı olarak değerlendirmektir (Maddi vd., 2006). Dayanıklı bireyler, durağanlıktan ziyade değişime inandıklarından stresli durumları bireysel gelişimleri için bir vesile olarak görür, tehdit olarak değerlendirmede bulunmazlar (Terzi, 2005: 26).

Psikolojik dayanıklılık, bağlanma alt boyutuyla kişiyi yaşamına karşı hissettiği aidiyet duygusu ve sahiplenişle birlikte kişi ve yaşamı arasında mutlak aynı zamanda süresiz bir bağlılık kurmasını sağlamaktadır. Kontrol alt boyutu, bu bağa zarar verebilecek her

türlü zorluğa karşı kişiyi uyanık ve güçlü tutarak yaşamının hakimiyetini devam ettirmesine imkan vermektedir. Psikolojik dayanıklılık her ne kadar korumacı bir tarz ortaya koysa da meydan okuma alt boyutuyla kişiyi dinamik tutmakta ve krizlerde hakimiyetini yitirmeyen kişinin kazançlı çıkmasını mümkün kılmaktadır.

2.2.2. Psikolojik Dayanıklılık Risk, Yatkinlık ve Koruyucu Faktörleri

Psikolojik dayanıklılık, normal gelişimin ve uyum sisteminin bir parçası olmasının yanında bireysel, ailesel ve sosyo-kültürel etmenlerin etkileşiminden oluşmuştur (Garmezy, 1991). Bu üç etmen ve bunlarla ilişkisi bulunan risk, yatkinlık ve koruyucu faktörleri geçmiş çalışmaların odak noktası olmuştur.

Risk, bir sorunun meydana gelme, devam etme veya daha kötü olma olasılığını artıran bir olay ya da durum anlamına gelmektedir (Jenson ve Fraser, 2006). Risk faktörleri ise probleme ve problemin olumsuz sonuçlarına yol açan aracı her türlü yapı ve süreçtir (Luthar ve Cicchetti, 2000). Risk faktörleri bireysel, ailesel ve çevresel olarak sınıflandırılmaktadır. Bireysel risk faktörleri bireyin yaşamında karşılaştığı stres yaratan durumlarla başa çıkmasını ve uyum göstermesini engelleyen kişilik özellikleridir. Düşük zeka düzeyi, sağlık problemleri, fiziksel engellilik, dikkat eksikliği, bağımlılık, agresiflik ve daha birçok özellik birey için bir risk faktörü olabilmektedir. Ailesel risk faktörleri olarak ise ailenin genişliği, aile içi şiddet, kronik rahatsızlıklar, anne-baba birlikteliğinde yaşanan sorunlar sayılabilir. Yaşanılan yer, çevre, yoksulluk, yasalar, toplumsal travmalar ve ekonomik yoksunluk gibi etmenler ise çevresel risk faktörlerinden bazılarıdır.

Yatkinlık, olumsuz olan bir durumun veya riskli faktörlerinin daha da abartılı yaşanmasına etki eden her türlü etmendir (Masten, vd., 1999). Geçmişte yaşanmış bir travma, önyargılar, kötümserlik gibi bazı durumlar karşılaşılan ya da sahip olunan risk faktörlerinin çok daha savunmasız ve zayıf bir şekilde yaşanmasına sebep olmaktadır. Sonucunda da risk faktörleri kişiye verebileceği zarardan daha fazlasını vermekte ve dayanıklılığını çok daha olumsuz yönde etkilemektedir.

Risk faktörleri dayanıklılık konusunda ne kadar olumsuz sonuçlarla karşılaşılmasına sebep oluyorsa koruyucu faktörler de bu süreçte bireye olumlu katkılar sağlamaktadır. Koruyucu faktörler, içsel ve dışsal olarak ayrılmaktadır. İçsel faktörler bireyin sahip olduğu olumlu özellikler olarak ele alınabilir. Problem çözme becerisi ve kolay mizaç (Jenson ve Fraser, 2006), iyimserlik ve umutlu olma (Magno, Parinas ve Mamauag,

2008), özgüven ve özsaygı (Masten ve Coasworth, 1998) gibi birçok olumlu özellik bireyin psikolojik dayanıklılığı için koruyucu faktör olarak rol oynamaktadır.

2.2.3. Psikolojik Dayanıklılık ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Psikolojik dayanıklılık ile ilgili çalışmalara son dönemde daha fazla yoğunlaşmıştır. Psikolojik dayanıklılık spordan, askeri bilimlere, sağlıktan geriatriye çok farklı alanlardaki değişkenlerle ele alınıp incelenmeye başlanmıştır.

Ong ve arkadaşları (2006) psikolojik dayanıklılık ve pozitif duyguların başarılı bir stres adaptasyonundaki etkisini inceledikleri çalışmalarında günlük stresörleri ve pozitif duyguların bu stresörleri yönetme, onlara aracılık etmedeki rolünü belirlemişlerdir. Ong ve arkadaşlarına göre özellikle stresin yüksek olduğu zamanlarda psikolojik dayanıklılık, olumlu ve olumsuz duygular arasındaki ilişkiyi belirlemede daha zayıf kalmaktadır.

Gooding ve arkadaşları (2012), 64 yaşından büyük ve 26 yaşından küçük yetişkinlerin psikolojik dayanıklılıklarını karşılaştırdıkları çalışmalarında yaşlı yetişkinlerin duygularını düzenleme ve problem çözmede daha esnek olduğunu belirtmişlerdir. Ancak genç ve yaşlı yetişkinler için de ömürleri boyunca psikolojik dayanıklılığın altında yatan farklı psikolojik süreçler olabileceğini ifade etmişlerdir.

Nath ve Pradhan (2012), yaşları 17 ile 32 arasında değişen 146 kişi ile gerçekleştirdikleri çalışmada pozitif etkinin fiziksel sağlık ve psikolojik iyi oluşla olan ilişkisinde psikolojik dayanıklılığın aracı rolünü incelemeyi amaçlamışlardır. Sonuç olarak psikolojik dayanıklılığın bu ilişkide ciddi bir etkisinin olduğunu belirtmişlerdir.

Xing ve Sun (2013) risk içeren karar verme eylemlerinde psikolojik dayanıklılık ve pozitif etkinin rolünü inceledikleri çalışmalarında riskli yatırım görevlerinde psikolojik dayanıklılığın ciddi bir etkisinin olduğunu belirtmişlerdir.

Ong, Zautra ve Reid (2010), nörotik değerlendirmeleri bulunan ve kronik olarak karamsar olan 95 bireyle çalışma yapmıştır. 14 gün boyunca pozitif ve negatif duyguları, acı yoğunlukları ve felaketleştirme düzeyleri kaydedilen bireylerle yapılan çalışma sonucu dayanıklılığı yüksek olan bireylerin olumlu duygularının daha fazla olduğu ve felaketleştirme seviyelerinin günden güne azaldığı kaydedilmiştir.

Çetin, Yeloğlu ve Basım (2015), psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında hangi kişilik özelliklerinin etkili rol oynadığı ve hangi dayanıklılık boyutlarının bu süreçte öne

çıkıtığının belirlenmesini amaçladıkları çalışmalarında kanonik korelasyon analizi sonucunda dışadönüklük, öz disiplin, gelişime açıklık ve uyumluluk seviyeleri yüksek, nörotiklik seviyeleri düşük kişilerin psikolojik dayanıklılıklarının yüksek olduğunu saptamıştır. Bunun yanında psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında kendilik algısı, sosyal kaynaklar ve sosyal yeterlilik alt boyutlarının; kişiliğın açıklanmasında ise dışadönüklük ve öz disiplin alt boyutlarının ön plana çıktığını ortaya çıkarmışlardır. Psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında kişiliğın önemli bir varyansa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eraslan Çapan (2017), 293 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmasında güvenli bağlanma ve affedicilik arasında psikolojik sağlamlığın aracılık rolünü yapısal eşitlik modeli ile test etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlamlığın, güvenli bağlanma ve affedicilik arasında aracı olduğunu bulmuştur.

Yaşayanlar (2018) evli ve boşanmış bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerini karşılaştırdığı ve örneklemini 260 bireyin oluşturduğu çalışmasında Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'ni kullanmıştır. Araştırma sonucunda evli ve boşanmış bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin medeni duruma göre kendilik algısı, gelecek algısı ve yapısal stil alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı, evli bireylerin sosyal yeterlilik, aile uyumu ve sosyal kaynaklar düzeylerinin boşanmış bireylere göre anlamlı olarak yüksek bir seviyede olduğu görülmüştür.

Ünlü (2018) psikolojik dayanıklılığı sosyal medya bağımlılığı ile ele aldığı çalışmasında Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği'ni 18-24 yaş aralığında bulunan ve sosyal medya kullanan 264 (211 kadın, 53 erkek) kişiye uygulamıştır. Psikolojik dayanıklılığın sosyal medya bağımlılığı üzerinde negatif yönlü ve anlamlı bir etkisi olduğunun tespiti yapılmıştır.

Karakaya (2019), öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği ve 702 katılımcıyla gerçekleştirdiği çalışmasında ilişkiisel tarama modelini kullanmıştır. Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin orta düzeyde çıktığı çalışmada, öğretmenlerin içsel ve dışsal motivasyon düzeylerinin psikolojik dayanıklılıktaki toplam varyansın %25'ini açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bozyel (2019) şiddet görüp görmeme durumuna göre evli kadınların evlilik doyumu ve psikolojik dayanıklılık düzeylerini karşılaştırdığı çalışmasının örneklemini 58'i

eşinden psikolojik ve fiziksel şiddet görmüş kadın ile 79'u şiddet görmemiş toplam 194 kadın oluşturmuştur. Çalışma sonucuna göre şiddet görüp görmeme durumunun psikolojik dayanıklılık ölçeğinin bir alt boyutu olan kendini adama ve kontrol üzerinde anlamlı düzeyde etkisi görülürken, meydan okuma boyutu üzerinde anlamlı düzeyde bir etkisi olmamıştır.

2.3. Evlilik Doyumu

Evlilik doyumu, evlilik kurumunun ihtiva ettiği yargılarda eşitlik, yarar, çalışma ve problemleri paylaşmayı ifade eden çevresel ve sevgi biçimi, cinsel doyum, iletişim biçimini belirten kişisel boyutlardan tarafların sağladığı psikolojik tatmindir (Sokolski ve Hendrick, 1999). Evlilik doyumu, bireyin evliliğine ilişkin genel değerlendirmesidir (Celenk ve Van de Vijver, 2013: 2). Evlilik doyumu, sahibi bulunulan evlilik bağının, bireyin kültürel- sosyal alanlarının gerçekleşmesini beklediği durumları ve fonksiyonları tatmin edebilme gücüyle de alakalı bulunmaktadır (Öz ve Tatar, 2020).

Evliliğe zarar vermesi beklenen anlaşmazlık veya öfke gibi bazı durumların uzun dönemde zararlı olmayabileceği görülmüştür. Bu tarz durumlar eş zamanlı olarak mutsuzluk ve negatif etkileşime yol açabilmekte ancak uzun dönemde evlilik doyumunu artırmaktadır (Gottman ve Krokoff, 1989).

Yaşam doyumunun önemli yordayıcılarından biri olan evliliğin sürdürülmesi için eşlerin yeterli doyumu elde etmesi gerekmektedir. Başarılı bir evlilik büyük ölçüde evlilik doyumunun sağlanmasına bağlıdır. Evlilik doyumunu etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Alan yazın incelendiğinde farklı parametrelerin odak noktası olarak kabul edildiği çalışmalar görmekteyiz.

Çağ ve Yıldırım (2013), bireylerin evlilik doyumlarını; algıladıkları eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeylerinin yordadığını belirtmiştir. Kabasakal ve Soylu (2016) da eş desteği ve evlilik doyumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptamıştır. Literatür incelendiğinde evlilik doyumunun benlik saygısı ile (Zarbaksh, Taghavi Dinani ve Rahmani, 2013; Yıldız ve Baytemir, 2016), kişilerarası ilişki tarzı ile (Kasapoğlu, Kutlu ve Durmuş, 2017), duygusal zeka ile (Üncü, 2007; Houser-Güngör, 2009), rol uyumu ile (Bahr, Chappell ve Leigh, 1983), cinsel doyum ile (Donnelly,1993; Litzinger ve Gordon, 2005) ve daha birçok değişkenle değerlendirildiği görülmektedir.

Buluş ve Bağcı (2016), aile yılmazlık düzeyleriyle iletişim becerilerinin evlilik doyumunu istatistiksel açıdan geçerli bir şekilde yordadığını gözlemlemiştir. Litzinger ve Gordon (2005), 387 evli çift ile yaptıkları çalışmada cinsel doyumun, iletişim eksikliğinin evlilik doyumu üzerindeki negatif etkilerini tazmin ettiğini belirtmiştir.

Bedir (2018), evli bireylerde evlilik doyumunu yordayan değişkenleri incelediği çalışmasının örneklemini 150 kadın, 150 erkek toplam 300 evli birey oluşturmuştur. Çift Uyum Ölçeğinin toplam puanı ve alt boyutları olan çift doyumu, çift uyumu, sevgi gösterme ve çiftlerin bağlılığı açısından tüm örneklem ile kadın katılımcılar ve erkek katılımcıların uyum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Ayrıca evlilik uyumu ile evlilik süresi ve evlilik yaşı arasında negatif ve düşük bir ilişki bulunmuşken yaş, evlilikteki yaş farkı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Ateş (2018), evli bireylerde öznel iyi-oluşun internet üzerinden aldatma eğilimi, cinsiyet rolleri (erkeksilik ve kadınsılık) ve evlilik doyumu arasındaki ilişkileri araştırdığı çalışmasını klinik olmayan 319 katılımcıyla gerçekleştirmiştir. Evlilik doyumunun öznel iyi oluş ile olumlu ve anlamlı biçimde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca internet üzerinden aldatma eğilimi ve öznel iyi-oluş arasındaki ilişkide evlilik doyumunun kısmi düzenleyici olduğu saptanmıştır.

Evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluşa dair çalışmalar da mevcuttur. Yeşiltepe (2011) evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluşa dair yaptığı çalışmada psikolojik iyi oluş alt boyutlarından otonomi, kendini kabul ve bireysel gelişimin evlilik uyumunun anlamlı birer yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Hüsrevoğlu (2019) da araştırmasında psikolojik iyi oluşu olumlu olan bireylerin evlilik doyumunun da olumlu olduğu sonucunu paylaşmıştır.

Koyuncu (2019) evli bireylerde öznel mutluluk ve ilişkiyel mutluluğun evlilik doyumuna etkisini incelediği ve ilişkiyel tarama modelini kullandığı çalışmasını 374 katılımcıyla gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda eşlerin eğitim düzeyleri, flört ederek evlenmiş olmaları, eşlerin her ikisinin çalışmasının onların öznel mutluluk ve ilişkiyel mutluluk düzeylerini arttırdığı tespit edilmiştir. Öznel mutluluğun ve ilişkiyel mutluluğun evlilik doyumunun anlamlı birer yordayıcısı olduğu belirtilmiştir.

Kalkan (2020), öğretmenlerde evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelediği ve betimsel türde, tarama modelinde nicel olan çalışmasında “Evlilik

Doyumu Ölçeği” ve “Psikolojik İyi Oluş Ölçekleri”ni kullanmıştır. 535 katılımcıyla gerçekleştirdiği çalışma sonucunda evlilikte doyum düzeyi yükseldikçe öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin yükseldiği, evlilik doyum düzeyleri düştükçe psikolojik iyi oluş düzeylerinin düştüğü tespit edilmiştir.

Bektaş ve Özben (2016) evli bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerini belirlemede cinsiyet, yaş, eşlerin her ikisinin de öğrenim durumu, eşlerin her ikisinin de çalışma durumu ve ekonomik durum parametrelerini kullanmıştır.

Ebeveynlerin evlilik doyumunu ve psikolojik dayanıklılığına ilişkin çalışmalar da yapılmıştır. Öziş (2016), evlilik yaşam doyumunu algılanan ebeveyn ilişkisi, psikolojik dayanıklılık ve dinsel inanç gücünü esas alarak incelediği çalışmasında evlilik yaşam doyumunu, algılanan ebeveyn ilişkisi olan anneye yönelik demokratik tutum algısı ile babaya yönelik ilgisiz tutum algısı, psikolojik dayanıklılık ve dinsel inanç gücü düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu belirlemiştir. Kındıroğlu (2018) da anne-babaların psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile çocukların sosyal yetkinlik ve davranışlarını incelemiştir. Anne- babaların psikolojik değişkenleri ile çocukların sosyal değişkenleri arasındaki bağlantının anlam taşıdığını saptamıştır.

Serpen ve Maçkan (2017) 65 yaş üstü evli 210 bireyle gerçekleştirdikleri çalışmada erkeklerin kadınlara göre problem çözme ve dayanıklılık ölçeklerinden daha yüksek puan aldıklarını, problem çözme ve dayanıklılığın evlilik uyumunda önemli bir yordayıcı olduğunu ifade etmiştir.

Bradley ve Hojjat (2017) 195 evli bireyin katıldığı çalışmalarında evlilik doyumunun eş bağlılığı ve sosyal destek ile ilişkisinde dayanıklılığın aracı rolünü incelemiştir. Çalışmaları sonucunda eş bağlılığı, dayanıklılık ve evlilik doyumunun tahmin edilenden daha komplike bir ilişkiye sahip olduğunu ve dayanıklılığın evlilik doyumunu önemli oranda etkilediğini belirtmiştir.

Her ne kadar hala insanlar evliliklerin tatmin edici ve uzun ömürlü olmasını bekliyor olsa da geleneksel bakış açısının tanımladığı evlilik doyum ve kararlılığındaki belirleyiciler değişim geçirmiştir. Son 10 yılda yapılan çalışmalar evlilik doyumunu ve kararlılığının yüzyılın başında değerlendirildiğinden daha komplike olduğunu ortaya çıkarmıştır (Karney ve Bradbury, 2020).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin analizi başlıkları ele alınacaktır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma evli bireylerin psikolojik iyi oluş, psikolojik dayanıklılık ve evlilik doyumları arasında bulunduğu varsayılan bağlantının gösterilmesi hedefiyle uygulanan betimsel ve ilişkisel bir tarama çalışmasıdır. İki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişim varlığını veya değişim derecesini belirlemeyi amaçlayan çalışmalar ilişkisel tarama çalışmalarıdır ve değişkenlerin birlikte değişimini temel almaktadır (Karasar, 2000).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu %67,8'i kadın (n=230) ve %32,2'si erkek (n=109) toplam 339 evli birey oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan evli bireylerin yaş ortalaması 33.4 olarak hesaplanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada faydalanılacak verilerin elde edilmesi için “Kişisel Bilgi Formu”, “Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği”, “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği” ve “Evlilik Yaşamı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekler 2020 yılında online şekilde hazırlanarak kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Hazırlanan formda evli bireylerin demografik özelliklerini oluşturan cinsiyet, yaş, çalışma durumu, kendisi ve eşinin eğitim düzeyleri, evlilik süresi, çocuk sayısı, tanışma şekli ve aylık gelir değişkenlerinden oluşan 9 soru yer almaktadır.

3.3.2. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Psikolojik İyi Oluş ölçeği Diener ve arkadaşları (2009, 2010) tarafından geliştirilmiş olup Telef (2013) tarafından Türkçe versiyonunun uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Tek alt boyut, 8 maddeden oluşan ölçek 7'li likert tipindedir. Psikolojik iyi oluş ölçeğinde ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan kişinin birçok psikolojik kaynak ve gücünün mevcudiyetine işaret etmektedir. Telef (2013) açıklayıcı faktör analizi sonucunda toplam açıklanan varyansın %42 olduğunu ve maddelerin tek faktör altında toplandığı saptamış olup Cronbach's alfa katsayısını .80 olarak hesaplamıştır.

Çalışmada Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin Cronbach's Alpha katsayısı ,87 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği

Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Fribog ve arkadaşları (2005) tarafından geliştirilmiş olup Türkçe uyarlaması Basım ve Çetin (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin kendilik algısı, gelecek algısı, yapısal stil, sosyal yeterlilik, aile uyumu ve sosyal kaynaklardan oluşan 6 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek içinde, 'yapısal stil' (3, 9, 15, 21) ile 'gelecek algısı' (2, 8, 14, 20) 4'er madde; 'aile uyumu' (5, 11, 17, 23, 26, 32), 'kendilik algısı' (1, 7, 13, 19, 28, 31) ve 'sosyal yeterlilik' (4, 10, 16, 22, 25, 29) 6'şar madde ve 'sosyal kaynaklar' (6, 12, 18, 24, 27, 30, 33) 7 madde ile test edilmektedir. Toplamda 33 maddeden oluşan ölçekte yanıtlar için olumlu ve olumsuz aralıkta beş kutucuk bulunmaktadır. 1, 3, 4, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 23, 24, 25, 27, 31 ve 33'üncü sorular ters puanlanmıştır.

Basım ve Çetin (2011) çalışmalarında geçerlik-güvenirlik katsayısı kendilik algısı için 0,72, gelecek algısı için 0.75 , yapısal stil için 0.68, sosyal yeterlilik için 0.78 , aile uyumu için 0.81 , sosyal kaynaklar için ise 0.77 olarak kaydetmişlerdir. Ayrıca toplam Cronbach's Alpha katsayısı hem öğrenci hem de çalışan örnekleme için 0,86 olarak hesaplanmış olup yaptıkları faktör analizi sonucunda, özgün ölçekle örtüşen ve

'Kendilik algısı', 'Gelecek algısı', 'Yapısal stil', 'Sosyal yeterlilik', 'Aile uyumu' ve 'Sosyal kaynaklar' boyutlarını içeren altı faktörlü yapı doğrulanmıştır.

Çalışmada geçerlik-güvenirlilik katsayısı kendilik algısı için ,82, gelecek algısı için ,82, yapısal stil için ,63, sosyal yeterlilik için ,72, aile uyumu için ,79, sosyal kaynaklar için ise ,75 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için güvenirlilik katsayısı ise ,89 olarak hesaplanmıştır.

3.3.4. Evlilikte Yaşam Ölçeği

Evlilik yaşam ölçeğini Tezer (1996) geliştirmiştir. Ölçekte bulunan maddelere karşılık seçilecek yanıtlar "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" olarak belirlenmiştir. Derecelendirme yapılmak üzere yanıt alternatifleri doyumsuzluk-doyum yönünde 1 ile 5 arasında puanlanmaktadır. Toplam 10 sorunun yer aldığı ölçekte 2,4 ve 5'inci sorular ters yönde değerlendirilmiştir. Ölçeğin test-tekrar test güvenirlilik katsayısı 0.85 olarak saptanmıştır. İç tutarlık katsayısı ise ilk uygulamada 0.91, ikinci uygulama grubunda 0.89 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin 50 bireyden oluşan bir ön çalışma grubu ile saptanan güvenirlilik ve geçerlik kanıtları, 208 evli bireyden oluşan daha geniş bir örneklem üzerinde yeniden test edilmiştir. Elde edilen bulgular, Evlilik Yaşamı Ölçeğinin yeterli düzeyde güvenirliliğe sahip olduğunu gösterirken, geçerliğe ilişkin olarak yapılan incelemeler de ana hatlarıyla beklenen yönde sonuçlar vermiştir (Tezer, 1996).

Çalışmada Evlilik Yaşam Ölçeği'nin Cronbach's Alpha katsayısı ,93 olarak bulunmuştur. Hesaplanan Cronbach's Alpha değerlerine göre her üç ölçeğin de yüksek düzeyde güvenilir olduğu sonucuna varılmaktadır (Özdamar, 1999).

3.4. Verilerin Analizi

Uygulanan ölçekler sonucu ulaşılan veriler SPSS 25 (Statistical Package for Social Sciences 25) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluşun evlilik doyumunu yordayıp yordamadığını test etmek üzere çoklu regresyon analizi, psikolojik dayanıklılık, psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu arasında var olması muhtemel ilişkinin saptanması amacıyla Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı; psikolojik dayanıklılık, psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu düzeylerinin cinsiyet, eğitim düzeyi, yaş ve evlilik süresine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek üzere bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans

analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farkları belirlemek için post-hoc testleri uygulanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Demografik Bulgular

Tablo 4.1: Araştırma Örnekleminin Demografik Yapısının Frekans, Yüzde ve Ortalaması

Değişken	Grup	f	%	Ortalama
Cinsiyet	Kadın	230	67,8	
	Erkek	109	32,2	
	Toplam	339	100	
Yaş	20-30	130	38,3	33,4
	31-40	170	50,1	
	40 yaş üstü	39	11,5	
	Toplam	339	100	
Çalışma Durumu	Çalışıyor	203	59,9	
	Çalışmıyor	136	40,1	
	Toplam	339	100	
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	22	6,5	
	Lise	70	20,6	
	Üniversite	199	58,7	
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	14,2	

	Toplam	339	100	
Evlilik Süresi	0-5 sene	159	46,9	7,9
	5-10 sene	103	30,4	
	10-15 sene	39	11,5	
	15 sene ve üzeri	38	11,2	
	Toplam	339	100	
Sahip Olunan Çocuk Sayısı	Yok	51	15	
	1 çocuk	132	38,9	
	2 çocuk	107	31,6	
	3 ve üzeri	49	14,5	
	Toplam	339	100	
Toplam aylık gelir	3000 TL ve aşağısı	50	14,7	
	3001-6000 TL	121	35,7	
	6001-9000 TL	73	21,5	
	9000 TL üstü	95	28,0	
	Toplam	339	100	

Tablo 4.1’de araştırma örnekleminin demografik özelliklerinin bilgileri verilmiştir. 230’u (%67,8) kadın, 109’u (32,2) erkek olmak üzere toplamda 339 katılımcıyla gerçekleştirilen çalışmada katılımcıların yaş ortalaması 33,4 olarak hesaplanmıştır. Örneklemin %59,9’u çalışan durumundadır. Katılımcıların %58,7’si lisans mezunu iken %14,2’si yüksek lisans ve üstü dereceye sahiptir. Örneklemin %46,9’unu “0-5 yıl” arası evli olanlar oluşturmuş ve evlilik süresi ortalaması 7,9 yıl olarak kaydedilmiştir. Katılımcıların büyük yüzdesi %38,9 ile tek çocuk sahibidir ve %35,7’sinin aylık toplam geliri “3001-6000 TL” arasındadır.

4.2. Araştırma Ölçeklerinin Normallik Testi ve Basıklık-Çarpıklık Katsayısı

Tablo 4.2: Shapiro-Wilk Testi ve Basıklık-Çarpıklık Katsayısı

Ölçek	n	Shapiro-Wilk	Basıklık Katsayısı	Çarpıklık Katsayısı	
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	339	,946	,000*	-,182	-,706
Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	339	,985	,001*	-,237	-,626
Evlilik Yaşam Ölçeği	339	,956	,000*	-,531	-,222

Araştırmada elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin tespitini yapmak amacıyla Shapiro-Wilk testi uygulanmıştır. Tablo 4.2’de araştırmada kullanılan üç ölçeğin normallik dağılımına ve basıklık-çarpıklık katsayılarına ilişkin sonuçlar bulunmaktadır.

Shapiro-Wilk testine göre Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve Evlilik Yaşam Ölçeği verileri normal dağılım göstermemektedir ($p < ,05$). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği’nin basıklık katsayısı -,182, çarpıklık katsayısı -,706 olarak; Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği’nin basıklık katsayısı -,237, çarpıklık katsayısı -,626 olarak; Evlilik Yaşam Ölçeği’nin basıklık katsayısı -,531, çarpıklık katsayısı -,222 olarak hesaplanmıştır. Her üç ölçeğin de basıklık ve çarpıklık katsayıları -1.5/ +1.5 aralığında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Tabachnick and Fidell, 2013).

4.3. Araştırma Ölçeklerinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.3: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
PİÖÖ	Kadın	230	5,2859	1,08342	,696	337	,487
	Erkek	109	5,1984	1,07370			

Tablo 4.3' te Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nden alınan puanların cinsiyete göre karşılaştırılması yapılmıştır. Bağımsız örneklem t testi sonuçları dikkate alındığında kadın ve erkeklerin PİOÖ puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir fark taşımadığı görülmektedir ($>,05$). Ancak kadınların ortalaması erkeklerin ortalamasına göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.4: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
YİPDÖ	Kadın	230	4,6570	,57681	2,755	337	,006*
	Erkek	109	4,4646	,64876			
Yapısal Stil	Kadın	230	4,4717	,93148	,182	337	,856
	Erkek	109	4,4518	,95711			
Gelecek Algısı	Kadın	230	4,5348	1,07771	-1,300	337	,194
	Erkek	109	4,6950	1,01969			
Aile Uyum	Kadın	230	4,5261	,80951	4,957	337	,000*
	Erkek	109	4,0642	,78335			
Kendilik Algısı	Kadın	230	4,5522	,92564	-2,936	337	,004*
	Erkek	109	4,8685	,92854			
Sosyal Yeterlilik	Kadın	230	4,6370	,83440	4,870	337	,000*
	Erkek	109	4,1636	,83886			
Sosyal Kaynaklar	Kadın	230	5,0522	,71804	5,266	337	,000*
	Erkek	109	4,5950	,80355			

Tablo 4.4' te Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarının puanları cinsiyete göre karşılaştırılmıştır. Bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre aile uyumu, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarıyla ölçeğin tamamında kadınların puan ortalaması erkeklerin puan ortalamasından; kendilik algısı boyutunda ise erkeklerin puan ortalaması kadınların puan ortalamasından istatistiksel olarak

yüksek ve anlamlıdır ($<,05$). Yapısal stil ve gelecek algısı alt boyutlarında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($>,05$).

Tablo 4.5: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
EYÖ	Kadın	230	3,6057	,94823	-,573	337	,567
	Erkek	109	3,6661	,81231			

Tablo 4.5'te Evlilik Yaşam Ölçeği'nden alınan puanların cinsiyete göre karşılaştırılmasını yapmak üzere Bağımsız Örneklem t testi kullanılmıştır. Erkeklerin ölçekten aldığı puan ortalaması yüksek bulunmuş ancak aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($>,05$).

4.4. Araştırma Ölçeklerinin Yaşa Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.6: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
PİÖÖ	20-30 yaş	130	5,1942	1,13417	2,621	,074
	31-40 yaş	170	5,3728	1,02063		
	40 yaş üstü	39	4,9679	1,09826		

Tablo 4.6' da Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları yaş değişkenine göre değerlendirilmiştir. Tek yönlü varyans değişkeni (ANOVA) testi sonucunda görüldüğü gibi "31-40 yaş" grubu en yüksek ortalamaya sahip olmakla birlikte gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($>,05$).

Tablo 4.7: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
YİPDÖ	20-30 yaş	130	4,6396	,60496	1,147	,319
	31-40 yaş	170	4,5891	,60055		
	40 yaş üstü	39	4,4732	,63624		
Yapısal Stil	20-30 yaş	130	4,5442	,94851	5,611	,004*
	31-40 yaş	170	4,5118	,88996		
	40 yaş üstü	39	4,0000	1,00164		
Gelecek Algısı	20-30 yaş	130	4,4577	1,10282	4,585	,011*
	31-40 yaş	170	4,7515	1,00277		
	40 yaş üstü	39	4,2949	1,06665		
Aile Uyumu	20-30 yaş	130	4,4872	,83954	1,956	,143
	31-40 yaş	170	4,2971	,82679		
	40 yaş üstü	39	4,3632	,77787		
Kendilik Algısı	20-30 yaş	130	4,5551	,99922	3,349	,036*
	31-40 yaş	170	4,7794	,82742		
	40 yaş üstü	39	4,4359	1,10529		
Sosyal Yeterlilik	20-30 yaş	130	4,6218	,73570	3,884	,021*
	31-40 yaş	170	4,3559	,93246		
	40 yaş üstü	39	4,5897	,88179		
Sosyal Kaynaklar	20-30 yaş	130	5,0165	,76790	2,339	,108
	31-40 yaş	170	4,8277	,79621		
	40 yaş üstü	39	4,8718	,67628		

Tablo 4.7’ de Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarının puanları yaşa göre karşılaştırılmıştır. ANOVA testi sonucu yapısal stil, gelecek algısı, kendilik algısı ve sosyal yeterlilik alt boyutlarında yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ($<,05$) bulunmuşken ölçeğin tamamı ve aile uyumu, sosyal kaynaklar alt boyutlarında gruplar arası bir fark saptanmamıştır. Ölçeğin tamamı, aile uyumu ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında en yüksek ortalamanın “20-30 yaş” grubuna ait olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ölçeğin tamamında en düşük ortalamayı “40 yaş üstü” grubu almıştır.

Tablo 4.8: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
Yapısal Stil	20-30 yaş	31-40 yaş	,03247	,10787	,956
		40 yaş üstü	,54423*	,16904	,006*
	31-40 yaş	20-30 yaş	-,03247	,10787	,956
		40 yaş üstü	,51176*	,16439	,008*
	40 yaş üstü	20-30 yaş	-,54423*	,16904	,006*
		31-40 yaş	-,51176*	,16439	,008*
Gelecek Algısı	20-30 yaş	31-40 yaş	-,29378*	,12227	,044*
		40 yaş üstü	,16282	,19161	,672
	31-40 yaş	20-30 yaş	,29378*	,12227	,044*
		40 yaş üstü	,45660*	,18633	,039*
	40 yaş üstü	20-30 yaş	-,16282	,19161	,672
		31-40 yaş	-,45660*	,18633	,039*
Sosyal Yeterlilik	20-30 yaş	31-40 yaş	,26591*	,09632	,017*
		40 yaş üstü	,03205	,15524	,977
	31-40 yaş	20-30 yaş	-,26591*	,09632	,017*
		40 yaş üstü	-,23386	,15828	,309

40 yaş üstü	20-30 yaş	-,03205	,15524	,977
	31-40 yaş	,23386	,15828	,309

Tablo 4.8’ de post hoc çoklu karşılaştırma test sonucu yer almaktadır. Yapısal stil alt boyutu puanlarına göre “20-30 yaş” ve “31-40 yaş” grubu puanları “40 yaş üstü” yaş grubunun puanlarından istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır ($<,05$). Gelecek algısı alt boyutunda “31-40 yaş” grubu puanları “20-30 yaş” ve “40 yaş üstü” yaş grubunun puanlarından istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır ($<,05$). Sosyal yeterlilik alt boyutundaysa “20-30 yaş” grubu puanları “31-40 yaş” grubu puanlarından istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır ($<,05$).

Tablo 4.9: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
EYÖ	20-30 yaş	130	3,6085	,91871	4,022	,019*
	31-40 yaş	170	3,7194	,86101		
	40 yaş üstü	39	3,2692	,98386		

Tablo 4.9’ da Evlilik Yaşam Ölçeği’nin yaşa göre değerlendirilmesini yapmak üzere kullanılan ANOVA testi sonucu yer almaktadır. Buna göre yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($<,05$).

Tablo 4.10: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
EYÖ	20-30 yaş	31-40 yaş	-,11095	,10463	,570
		40 yaş üstü	,33923	,16395	,119
	31-40 yaş	20-30 yaş	,11095	,10463	,570
		40 yaş üstü	,45018*	,15944	,019*
	40 yaş üstü	20-30 yaş	-,33923	,16395	,119

31-40 yaş - ,45018* ,15944 ,019*

Post hoc çoklu karşılaştırma test sonucuna göre “31-40 yaş” evli bireylerin EYÖ’den aldığı puan “40 yaş üstü” bireylerin aldığı puana göre istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

4.5. Araştırma Ölçeklerinin Çalışma Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.11:Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Çalışma Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
PİÖÖ	Çalışıyor	203	5,3608	1,07911	2,160	337	,031*
	Çalışmıyor	136	5,1039	1,06551			

Tablo 4.11’ de Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları bağımsız örneklem t testi ile değerlendirilmiş ve çalışan evli bireylerin ortalamaları çalışmayan evli bireyelerinkine göre istatistiksel olarak yüksek ve anlamlı bulunmuştur (<,05).

Tablo 4.12: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
YİPDÖ	Çalışıyor	203	4,5922	,63012	-,110	337	,912
	Çalışmıyor	136	4,5996	,57206			
Yapısal Stil	Çalışıyor	203	4,5320	,92689	1,602	337	,110
	Çalışmıyor	136	4,3658	,95010			
Gelecek Algısı	Çalışıyor	203	4,7697	,98515	3,880	265,183	,000*
	Çalışmıyor	136	4,3125	1,11253			
	Çalışıyor	203	4,2660	,82077			

Aile Uyumu	Çalışmıyor	136	4,5441	,81529			
Kendilik Algısı	Çalışıyor	203	4,7890	,90467	-3,066	337	,002*
	Çalışmıyor	136	4,4522	,95126			
Sosyal Yeterlilik	Çalışıyor	203	4,3719	,87047	-2,973	337	,003*
	Çalışmıyor	136	4,6532	,82777			
Sosyal Kaynaklar	Çalışıyor	203	4,8248	,78784	-2,348	337	,019*
	Çalışmıyor	136	5,0252	,74340			

Tablo 4.12’ de Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanları çalışma durumuna göre karşılaştırılmıştır. Bağımsız örneklem t testi sonucuna göre ölçeğin tamamı ve yapısal stil alt boyutunda gruplar arası anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($>,05$). Ancak çalışan grubun gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyut puan ortalaması çalışmayan gruptan; çalışmayan grubun aile uyumu, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyut puan ortalaması da çalışan gruptan istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır ($<,05$).

Tablo 4.13: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
EYÖ	Çalışıyor	203	3,6734	,86424	1,201	337	,231
	Çalışmıyor	136	3,5529	,96371			

Tablo 4.13’ te Evlilik Yaşam Ölçeği puanları çalışma durumuna göre karşılaştırılmıştır. Bağımsız örneklem t testi sonucuna göre “Çalışıyor” durumundaki evli bireylerin ölçek puan ortalaması “Çalışmıyor” durumundaki evli bireylerin ölçek puan ortalamasından yüksek bulunmuştur ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($>,05$).

4.6. Araştırma Ölçeklerinin Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.14: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
PİOÖ	İlk-ortaöğretim	92	4,9932	1,24578	4,258	,015*
	Üniversite	199	5,3266	1,01228		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	5,4792	,92265		

Tablo 4.14’ te Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları eğitim düzeylerine göre karşılaştırılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonucu gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır (<,05). Tabloya bakıldığında “Yüksek lisans ve üzeri” eğitim düzeyindeki bireylerin PİOÖ puan ortalamalarının en yüksek, “İlk-ortaöğretim” mezunu bireylerin puan ortalamasının ise en düşük olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 4.15: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
PİOÖ	İlk-ortaöğretim	Üniversite	-,33343	,14839	,067
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,48596*	,18602	,027*
	Üniversite	İlk-ortaöğretim	,33343	,14839	,067
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,15253	,15128	,574
	Yüksek Lisans ve Üzeri	İlk-ortaöğretim	,48596*	0,18602	,027*
		Üniversite	,15253	0,15128	,574

Tablo 4.15’ te post hoc çoklu karşılaştırma testi sonuçları yer almaktadır. Varyans homojenitesi sağlanmadığı için Games Howell testi kullanılmıştır. Test sonucuna göre “Yüksek Lisans ve Üzeri” eğitim düzeyindeki grubun “İlk-ortaöğretim” eğitim düzeyindeki gruba göre puan ortalaması istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.16: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
YİPDÖ	İlk-ortaöğretim	92	4,5382	,66835	,561	,571
	Üniversite	199	4,6185	,59890		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	4,6073	,51167		
Yapısal Stil	İlk-ortaöğretim	92	4,2880	1,01766	2,609	,075
	Üniversite	199	4,5075	,92110		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	4,6302	,81049		
Gelecek Algısı	İlk-ortaöğretim	92	4,3098	1,19774	4,836	,009*
	Üniversite	199	4,6583	1,01632		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	4,8177	,85636		
Aile Uyum	İlk-ortaöğretim	92	4,4656	,87096	1,654	,193
	Üniversite	199	4,3802	,83604		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	4,1979	,69075		
Kendilik Algısı	İlk-ortaöğretim	92	4,4275	1,04896	3,998	,019*
	Üniversite	199	4,7178	,88559		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	4,8229	,85566		
	İlk-ortaöğretim	92	4,5000	,96077		

Sosyal Yeterlilik	Üniversite	199	4,4975	,84661		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	4,4028	,73965		
Sosyal Kaynaklar	İlk-ortaöğretim	92	5,0016	,80770	1,119	,328
	Üniversite	199	4,8823	,77855		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	4,8155	,69234		

Tablo 4.16 Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanlarının eğitim düzeyi değişkeni ile ele alındığı ANOVA testi sonuçlarını içermektedir. Ölçeğin alt boyutlarından yapısal stil, kendilik algısı ve gelecek algısı ile ölçeğin tamamından “İlk-ortaöğretim” grubu bireylerin puan ortalamasının; aile uyumu, sosyal kaynaklar ve sosyal yeterlilik alt boyutlarında ise “Yüksek Lisans ve üzeri” eğitim düzeyindeki evli bireylerin puan ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir. Ancak yalnızca gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyutlarında gruplar arası farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.17: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek YİPDÖ	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
Gelecek Algısı	İlk-ortaöğretim	Üniversite	-,34851*	,14417	,044*
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,50793*	,17570	,013*
	Üniversite	İlk-ortaöğretim	,34851*	,14417	,044*
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,15942	,14307	,508
	Yüksek Lisans ve Üzeri	İlk-ortaöğretim	,50793*	,17570	,013*
		Üniversite	,15942	,14307	,508
İlk-ortaöğretim	Üniversite	-,29022	,12610	,059	

Kendilik Algısı		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,39538*	,16496	,047*
	Üniversite	İlk-ortaöğretim	,29022	,12610	,059
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,10516	,13854	,729
	Yüksek Lisans ve Üzeri	İlk-ortaöğretim	,39538*	,16496	,047*
		Üniversite	,10516	,13854	,729

Post hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre gelecek algısı alt boyutunda “Yüksek Lisans ve üzeri” ile “Üniversite” grubunun puan ortalaması “İlk-ortaöğretim” grubunun puan ortalamasından; kendilik algısı alt boyutunda ise “Yüksek Lisans ve üzeri” grubunun puan ortalaması “İlk-ortaöğretim” grubunun puan ortalamasından istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.18: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
EYÖ	İlk-ortaöğretim	92	3,4402	1,03394	3,666	,027*
	Üniversite	199	3,6543	,87995		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	48	3,8583	,66711		

Tablo 4.18’ de Evlilik Yaşam Ölçeği puanlarının eğitim düzeyi değişkenine göre değerlendirilmesi için ANOVA testi uygulanmıştır. Grupların ortalama puanları göz önüne alındığında “Yüksek Lisans ve Üzeri” eğitim düzeyindeki grubun puanlarının en yüksek, “İlk-ortaöğretim” eğitim düzeyindeki grubun puanlarının ise en düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (<,05).

Tablo 4.19: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
EYÖ	İlk-ortaöğretim	Üniversite	-,21405	,12454	,201
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,41812*	,14454	,012*
	Üniversite	İlk-ortaöğretim	,21405	,12454	,201
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,20406	,11473	,183
	Yüksek Lisans ve Üzeri	İlk-ortaöğretim	,41812*	,14454	,012*
		Üniversite	,20406	,11473	,183

Tablo 4.19’ da post hoc çoklu karşılaştırma test sonucu yer almaktadır. Buna göre “Yüksek Lisans ve Üzeri” eğitim düzeyindeki grubun Evlilik Yaşam Ölçeği puan ortalaması “İlk-ortaöğretim” eğitim düzeyindeki grubun puan ortalamasından istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

4.7. Araştırma Ölçeklerinin Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.20: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
PİOÖ	İlk-ortaöğretim	122	5,1025	1,2087 2	2,154	,118
	Üniversite	166	5,3215	,99652		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	51	5,4216	,98233		

Tablo 4.20’de Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları eş eğitim düzeyi değişkenine göre ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Ölçekten en yüksek puanı eşi “Yüksek Lisans ve Üzeri” eğitim düzeyindeki evli bireyler, en düşük puan eşi “İlk-ortaöğretim”

eğitim düzeyinde olan evli bireyler almıştır. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($>,05$).

Tablo 4.21: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık leği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
YİPD	İlk-ortaöğretim	122	4,5226	,67542	1,977	,140
	niversite	166	4,6610	,56538		
	Yüksek Lisans ve zeri	51	4,5544	,54768		
Yapısal Stil	İlk-ortaöğretim	122	4,3033	,99130	2,885	,057
	niversite	166	4,5617	,91967		
	Yüksek Lisans ve zeri	51	4,5392	,82670		
Gelecek Algısı	İlk-ortaöğretim	122	4,4037	1,16440	3,011	,051
	niversite	166	4,7108	1,00377		
	Yüksek Lisans ve zeri	51	4,6176	,92918		
Aile Uyumu	İlk-ortaöğretim	122	4,3757	,89190	1,509	,223
	niversite	166	4,4327	,80277		
	Yüksek Lisans ve zeri	51	4,2026	,74111		
Kendilik Algısı	İlk-ortaöğretim	122	4,5055	,98518	2,526	,082
	niversite	166	4,7540	,91355		
	Yüksek Lisans ve zeri	51	4,6830	,86233		
Sosyal Yeterlilik	İlk-ortaöğretim	122	4,4658	,90350	,832	,436
	niversite	166	4,5361	,87523		
	Yüksek Lisans ve zeri	51	4,3627	,71547		

Sosyal Kaynaklar	İlk-ortaöğretim	122	4,9052	,87749	,029	,972
	Üniversite	166	4,9122	,72446		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	51	4,8824	,68494		

Tablo 4.21’ de Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği verileri ANOVA testi kullanılarak eş eğitim düzeyi değişkeni ile ele alınmıştır. Ölçeğin tamamı ile yapısal stil, gelecek algısı, kendilik algısı alt boyutlarında en düşük puan eşi “İlk-ortaöğretim” eğitim düzeyindeki evli bireylerinken aile uyumu, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında en düşük puan eşi ”Yüksek lisans ve üzeri” eğitim düzeyindeki evli bireylere aittir. Ancak grup puanları dikkate alındığında istatistiksel açıdan manidar bir farkın bulunmadığı görülmektedir ($>,05$).

Tablo 4.22: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
EYÖ	İlk-ortaöğretim	122	3,4434	1,01501	3,943	,020*
	Üniversite	166	3,7169	,81714		
	Yüksek Lisans ve Üzeri	51	3,7608	,85137		

Evlilik Yaşam Ölçeği sonuçları ANOVA testinde eş eğitim düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmıştır. Tablo 4.22’ de görüldüğü gibi EYÖ’den en yüksek puan eşinin eğitim düzeyi “Yüksek lisans ve üzeri” bireylere, en düşük puan ise eşinin eğitim düzeyi “İlk-ortaöğretim” olan bireylere aittir. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($<,05$).

Tablo 4.23: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eş Eğitim Düzeyine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
EYÖ	İlk-ortaöğretim	Üniversite	-,27342*	,11166	,040*
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,31734	,15052	,093
	Üniversite	İlk-ortaöğretim	,27342*	,11166	,040*
		Yüksek Lisans ve Üzeri	-,04392	,13504	,943
	Yüksek Lisans ve Üzeri	İlk-ortaöğretim	,31734	,15052	,093
		Üniversite	,04392	,13504	,943

Tablo 4.23’ te post hoc çoklu karşılaştırma sonucu yer almaktadır. Eşinin eğitim düzeyi “Üniversite” olan bireylerin ortalaması eşinin eğitim düzeyi “İlk-ortaöğretim” olan bireylerin ortalamasına göre istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

4.8. Araştırma Ölçeklerinin Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.24: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
PİOÖ	0-5 sene	159	5,3215	1,05986	1,448	,229
	5-10 sene	103	5,2985	1,09760		
	10-15 sene	39	5,2115	1,03799		
	15 sene ve üzeri	38	4,9276	1,13328		

Tablo 4.24’ te Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evlilik süresi değişkenine göre karşılaştırıldığı ANOVA test sonucu yer almaktadır. Evlilik süresinin uzadıkça ortalamanın düştüğünü görmekteyiz. En yüksek puan “0-5 sene” evli olan gruba, en

düşük puan ise “15 sene ve üzeri” evli olan gruba aittir ancak grupların almış oldukları puanların farkları değerlendirildiğinde istatistiksel olarak bir anlam ifade etmemektedir ($>,05$).

Tablo 4.25: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
YİPDÖ	0-5 sene	159	4,6486	0,57690	1,215	,304
	5-10 sene	103	4,5781	0,61780		
	10-15 sene	39	4,5657	0,62943		
	15 sene ve üzeri	38	4,4482	0,66738		
Yapısal Stil	0-5 sene	159	4,5786	0,92184	4,759	,003*
	5-10 sene	103	4,5437	0,87547		
	10-15 sene	39	4,2179	0,92334		
	15 sene ve üzeri	38	4,0329	1,04812		
Gelecek Algısı	0-5 sene	159	4,5865	1,13209	2,202	,088
	5-10 sene	103	4,6481	0,97922		
	10-15 sene	39	4,7885	0,84398		
	15 sene ve üzeri	38	4,2105	1,10821		
Aile Uyum	0-5 sene	159	4,5021	0,79356	2,679	,047*
	5-10 sene	103	4,2120	0,84476		
	10-15 sene	39	4,3675	0,87206		
	15 sene ve üzeri	38	4,3158	0,82998		
Kendilik Algısı	0-5 sene	159	4,6551	0,93666	1,918	,126
	5-10 sene	103	4,7540	0,90293		
	10-15 sene	39	4,6966	0,82617		
	15 sene ve üzeri	38	4,3333	1,09050		
	0-5 sene	159	4,5199	0,82108	,370	,774

Sosyal Yeterlilik	5-10 sene	103	4,4434	0,85608		
	10-15 sene	39	4,3932	0,98192		
	15 sene ve üzeri	38	4,5439	0,94812		
Sosyal Kaynaklar	0-5 sene	159	4,9542	0,74929	,609	,609
	5-10 sene	103	4,8363	0,81168		
	10-15 sene	39	4,8425	0,84693		
	15 sene ve üzeri	38	4,9511	0,71643		

Tablo 4.25’ te Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanları evlilik süresi değişkenine göre değerlendirilmiştir. ANOVA testi sonucu ölçeğin tamamı, yapısal stil, gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyutlarında en düşük puan ortalaması “15 sene ve üzeri” evlilik süresi olanlara aittir. Aile uyumu ve yapısal stil alt boyutlarında karşılaşılan fark istatistiksel açıdan anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.26: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
Aile Uyumu	0-5 sene	5-10 sene	,29012*	,10435	,030*
		10-15 sene	,13458	,15317	,816
		15 sene ve üzeri	,18631	,14862	,596
	5-10 sene	0-5 sene	-,29012*	,10435	,030*
		10-15 sene	-,15555	,16257	,774
		15 sene ve üzeri	-,10382	,15829	,913
	10-15 sene	0-5 sene	-,13458	,15317	,816
		5-10 sene	,15555	,16257	,774
		15 sene ve üzeri	,05173	,19398	,993
15 sene ve üzeri	0-5 sene	-,18631	,14862	,596	

		5-10 sene	,10382	,15829	,913
		10-15 sene	-,05173	,19398	,993
Yapısal Stil	0-5 sene	5-10 sene	,03493	,11307	,990
		10-15 sene	,36067	,16494	,139
		15 sene ve üzeri	,54572*	,18508	,024*
	5-10 sene	0-5 sene	-,03493	,11307	,990
		10-15 sene	,32574	,17118	,237
		15 sene ve üzeri	,51079*	,19066	,046*
	10-15 sene	0-5 sene	-,36067	,16494	,139
		5-10 sene	-,32574	,17118	,237
		15 sene ve üzeri	,18505	,22532	,844
	15 sene ve üzeri	0-5 sene	-,54572*	,18508	,024*
		5-10 sene	-,51079*	,19066	,046*
		10-15 sene	-,18505	,22532	,844

Post çoklu karşılaştırma sonuçları Tablo 4.26’ da verilmiştir. Aile uyumu alt boyutunda “0-5 sene” evlilik süresi olan grubun puan ortalaması evlilik süresi “5-10 sene” olan gruptan; yapısal stil alt boyutunda evlilik süresi “0-5 sene” ve “5-10 sene” olan grubun puan ortalaması “15 sene ve üzeri” evlilik süresi olan gruptan istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.27: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Evlilik Süresine Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
EYÖ	0-5 sene	159	3,7283	,90092	2,058	,106
	5-10 sene	103	3,5350	,86009		
	10-15 sene	39	3,6846	,88631		
	15 sene ve üzeri	38	3,3763	1,02494		

ANOVA testine göre Evlilik Yaşam Ölçeği puanları evlilik süresi dikkate alındığında istatistiksel açıdan geçerli kabul edilecek bir farklılığa sahip değildir ($>,05$). Tablo 4.27’ de belirtildiği gibi “0-5 sene” evlilik süresine sahip bireylerin EYÖ puan ortalaması en yüksek, “15 sene ve üzeri” evlilik süresi olan bireylerin EYÖ puan ortalaması ise en düşüktür.

4.9. Araştırma Ölçeklerinin Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.28: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
PİOÖ	Çocuk yok	51	5,1152	1,14914	3,675	,012*
	1 çocuk	132	5,3362	1,01258		
	2 çocuk	107	5,4147	1,06407		
	3 ve üzeri	49	4,8520	1,12693		

Tablo 4.28’ de Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının çocuk sayısına göre değerlendirildiği ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. En düşük ölçek puan ortalaması “3 ve üzeri” çocuklu bireylere, en yüksek ölçek puan ortalaması ise “2 çocuk” sahibi katılımcılara aittir. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($<,05$).

Tablo 4.29: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
PİOÖ	Çocuk yok	1 çocuk	-,22098	,17590	,665
		2 çocuk	-,29952	,18154	,438
		3 ve üzeri	,26316	,21342	,678
	1 çocuk	Çocuk yok	,22098	,17590	,665
		2 çocuk	-,07855	,13879	,956

	3 ve üzeri	,48413	,17847	,063
2 çocuk	Çocuk yok	,29952	,18154	,438
	1 çocuk	,07855	,13879	,956
3 ve üzeri	3 ve üzeri	,56268*	,18403	,026*
	Çocuk yok	-,26316	,21342	,678
	1 çocuk	-,48413	,17847	,063
	2 çocuk	-,56268*	,18403	,026*

Tablo 4.29’ da post hoc çoklu karşılaştırma test sonucu verilmiştir. “2 çocuk” sahibi grubun ortalaması “3 ve üzeri “çocuk sahibi gruba göre istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.30: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
YİPDÖ	Çocuk yok	51	4,5484	,56595	4,598	,004*
	1 çocuk	132	4,6878	,57632		
	2 çocuk	107	4,6267	,61010		
	3 ve üzeri	49	4,3253	,65330		
Yapısal Stil	Çocuk yok	51	4,3627	,90321	5,512	,001*
	1 çocuk	132	4,6648	,88393		
	2 çocuk	107	4,4556	,92961		
	3 ve üzeri	49	4,0561	1,00942		
Gelecek Algısı	Çocuk yok	51	4,3431	1,01976	6,322	,000*
	1 çocuk	132	4,7216	1,04144		
	2 çocuk	107	4,7593	,99226		
	3 ve üzeri	49	4,0969	1,13056		

Aile Uyum	Çocuk yok	51	4,3725	,74951	1,146	,330
	1 çocuk	132	4,4533	,84290		
	2 çocuk	107	4,3692	,85446		
	3 ve üzeri	49	4,1973	,80628		
Kendilik Algısı	Çocuk yok	51	4,4150	,95474	5,800	,001*
	1 çocuk	132	4,8144	,86115		
	2 çocuk	107	4,7477	,91240		
	3 ve üzeri	49	4,2653	1,03185		
Sosyal Yeterlilik	Çocuk yok	51	4,5850	,74935	,644	,587
	1 çocuk	132	4,5152	,89444		
	2 çocuk	107	4,4548	,77452		
	3 ve üzeri	49	4,3639	1,06157		
Sosyal Kaynaklar	Çocuk yok	51	5,0056	,62070	1,073	,361
	1 çocuk	132	4,9221	,82441		
	2 çocuk	107	4,9132	,79461		
	3 ve üzeri	49	4,7376	,73733		

Tablo 4.30 Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanları çocuk sayısına göre karşılaştırmak için uygulanmış ANOVA testi sonuçlarını içermektedir. Ölçeğin tamamı ile yapısal stil, gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (<,05). Sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında çocuk sahibi olmayan bireylerin; aile uyumu alt boyutunda ise “1 çocuk” sahibi bireylerin puan ortalaması en yüksek olarak bulunmuştur.

Tablo 4.31: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
YİPDÖ	Çocuk yok	1 çocuk	-,13936	,09846	,572
		2 çocuk	-,07831	,10161	,898
		3 ve üzeri çocuk	,22313	,11946	,324
	1 çocuk	Çocuk yok	,13936	,09846	,572
		2 çocuk	,06105	,07768	,892
		3 ve üzeri çocuk	,36249*	,09990	,005*
	2 çocuk	Çocuk yok	,07831	,10161	,898
		1 çocuk	-,06105	,07768	,892
		3 ve üzeri çocuk	,30144*	,10301	,037*
	3 ve üzeri çocuk	Çocuk yok	-,22313	,11946	,324
		1 çocuk	-,36249*	,09990	,005*
		2 çocuk	-,30144*	,10301	,037*
Yapısal Stil	Çocuk yok	1 çocuk	-,30203	,15171	,267
		2 çocuk	-,09286	,15658	,950
		3 ve üzeri çocuk	,30662	,18407	,429
	1 çocuk	Çocuk yok	,30203	,15171	,267
		2 çocuk	,20917	,11970	,385
		3 ve üzeri çocuk	,60865*	,15393	,002*
	2 çocuk	Çocuk yok	,09286	,15658	,950
		1 çocuk	-,20917	,11970	,385
		3 ve üzeri çocuk	,39949	,15872	,099
3 ve üzeri çocuk	Çocuk yok	-,30662	,18407	,429	

		1 çocuk	-,60865*	,15393	,002*
		2 çocuk	-,39949	,15872	,099
Gelecek Algısı	Çocuk yok	1 çocuk	-,37845	,17087	,181
		2 çocuk	-,41621	,17634	,137
		3 ve üzeri çocuk	,24620	,20731	,703
	1 çocuk	Çocuk yok	,37845	,17087	,181
		2 çocuk	-,03775	,13481	,994
		3 ve üzeri çocuk	,62465*	,17336	,005*
	2 çocuk	Çocuk yok	,41621	,17634	,137
		1 çocuk	,03775	,13481	,994
		3 ve üzeri çocuk	,66241*	,17876	,004*
	3 ve üzeri çocuk	Çocuk yok	-,24620	,20731	,703
		1 çocuk	-,62465*	,17336	,005*
		2 çocuk	-,66241*	,17876	,004*
Kendilik Algısı	Çocuk yok	1 çocuk	-,39936	,15129	,075
		2 çocuk	-,33263	,15614	,211
		3 ve üzeri çocuk	,14973	,18356	,881
	1 çocuk	Çocuk yok	,39936	,15129	,075
		2 çocuk	,06673	,11937	,958
		3 ve üzeri çocuk	,54909*	,15350	,006*
	2 çocuk	Çocuk yok	,33263	,15614	,211
		1 çocuk	-,06673	,11937	,958
		3 ve üzeri çocuk	,48236*	,15828	,027*
	3 ve üzeri çocuk	Çocuk yok	-,14973	,18356	,881
		1 çocuk	-,54909*	,15350	,006*
		2 çocuk	-,48236*	,15828	,027*

Tablo 4.31’ de post hoc çoklu karşılaştırma test sonucu verilmiştir. Ölçeğin tamamı için “1 çocuk” ve “2 çocuk” sahibi katılımcıların puan ortalaması “3 ve üzeri” çocuk sahibi bireylerinkinden istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır. Yapısal stil alt boyutunda “1 çocuk” sahibi bireylerin ortalaması “3 ve üzeri” çocuk sahibi bireylerinkinden; gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyutunda “1 çocuk” ve “2 çocuk” sahibi katılımcıların puan ortalaması “3 ve üzeri” çocuk sahibi bireylerinkinden istatistiksel olarak yüksek ve anlamlı bulunmuştur (<,05).

Tablo 4.32: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
EYÖ	Çocuk yok	51	3,8275	,73487	1,568	,197
	1 çocuk	132	3,6364	,92384		
	2 çocuk	107	3,5991	,94953		
	3 ve üzeri	49	3,4408	,90391		

Tablo 4.32’ de Evlilik Yaşam Ölçeği puanlarının çocuk sayısına göre değerlendirildiği ANOVA testi sonucu verilmiştir. Buna göre ölçekten alınan en yüksek puan çocuk sahibi olmayan katılımcılara aitken, çocuk sayısı arttıkça ortalamanın düştüğü bilgisine de ulaşılmış ve en düşük puanın “3 ve üzeri” çocuk sahibi katılımcılara ait olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Ancak gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (>,05).

4.10. Araştırma Ölçeklerinin Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.33:Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
PİÖÖ	Kendisi tanışanlar	187	5,3516	1,01982	1,705	,183
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	5,1614	1,15407		

Sosyal medya 25 5,0450 1,09264
 üzerinden tanışanlar

Tablo 4.33' te Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının eşle tanışma şekline göre değerlendirilmesini yapmak üzere kullanılan ANOVA testi sonucu yer almaktadır. Eşyle kendisi tanışan katılımcıların ölçek puan ortalaması en yüksekken, sosyal medya üzerinden eşyle tanışanların ölçek puan ortalaması en düşüktür. Ancak grupların almış oldukları puanların farkları istatistiksel bir geçerliliğe sahip bulunmamaktadır (>,05).

Tablo 4.34: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
YİPDÖ	Kendisi tanışanlar	187	4,6137	0,58917	1,493	,226
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	4,6075	0,62026		
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	4,3939	0,65357		
Yapısal Stil	Kendisi tanışanlar	187	4,5789	0,90629	3,145	,044*
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	4,3366	0,97457		
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	4,2700	0,90692		
Gelecek Algısı	Kendisi tanışanlar	187	4,6885	1,01678	3,350	,036*
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	4,5236	1,10887		
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	4,1400	1,03098		
Aile Uyumu	Kendisi tanışanlar	187	4,3048	0,84158	1,694	,185
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	4,4790	0,80480		

	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	4,4067	0,82787		
Kendilik Algısı	Kendisi tanışanlar	187	4,7380	0,92875	3,296	,038*
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	4,6102	0,96824		
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	4,2467	0,72028		
Sosyal Yeterlilik	Kendisi tanışanlar	187	4,4795	0,86380	,740	,487
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	4,5289	0,85374		
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	4,3000	0,91919		
Sosyal Kaynaklar	Kendisi tanışanlar	187	4,8640	0,76290	1,149	,318
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	4,9854	0,78056		
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	4,8057	0,83796		

Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanlarının eşle tanışma şekline göre değerlendirildiği ANOVA testi sonucu Tablo 4.34’ te verilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarından gelecek algısı ve kendilik algısında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (<,05). Ölçeğin tamamı için en yüksek puan ortalaması “kendisi tanışanlar” grubuna, en düşük puan ortalaması ise “sosyal medya üzerinden tanışanlar” grubuna aittir.

Tablo 4.35: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
Gelecek Algısı	Kendisi tanışanlar	Başkası aracılığıyla tanışanlar	,16488	,12111	,362

		Sosyal medya üzerinden tanışanlar	,54850*	,22429	,040*
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	Kendisi tanışanlar	-,16488	,12111	,362
		Sosyal medya üzerinden tanışanlar	,38362	,23045	,220
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	Kendisi tanışanlar	-,54850*	,22429	,040*
		Başkası aracılığıyla tanışanlar	-,38362	,23045	,220
Kendilik Algısı	Kendisi tanışanlar	Başkası aracılığıyla tanışanlar	,12773	,10701	,458
		Sosyal medya üzerinden tanışanlar	,49130*	,19818	,036*
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	Kendisi tanışanlar	-,12773	,10701	,458
		Sosyal medya üzerinden tanışanlar	,36357	,20363	,176
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	Kendisi tanışanlar	-,49130*	,19818	,036*
		Başkası aracılığıyla tanışanlar	-,36357	,20363	,176

Tablo 4.35’ te Post hoc çoklu karşılaştırma sonucu yer almaktadır. Gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyutlarında “Kendisi tanışan” bireylerin ölçek puan ortalaması “Sosyal medya üzerinden tanışan” bireylerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak yüksek ve anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.36: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
EYÖ	Kendisi tanışanlar	187	3,7353	,83346	4,945	,008*
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	127	3,5504	,96895		
	Sosyal medya üzerinden tanışanlar	25	3,1800	,95743		

Tablo 4.36’ da Evlilik Yaşam Ölçeği puanlarının eşle tanışma şekline göre değerlendirildiği ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. “Kendisi tanışanlar” grubu en yüksek ortalamaya sahipken, en düşük ortalama “Sosyal medya üzerinden tanışanlar” grubuna ait olmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (<,05).

Tablo 4.37: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Eşle Tanışma Şekline Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
EYÖ	Kendisi tanışanlar	Başkası aracılığıyla tanışanlar	,18490	,10539	,187
		Sosyal medya üzerinden tanışanlar	,55529*	,20095	,026*
	Başkası aracılığıyla tanışanlar	Kendisi tanışanlar	-,18490	,10539	,187
		Sosyal medya üzerinden tanışanlar	,37039	,20990	,197
		Kendisi tanışanlar	-,55529*	,20095	,026*

Sosyal medya üzerinden tanışanlar	Başkası aracılığıyla tanışanlar	-,37039	,20990	,197
-----------------------------------	---------------------------------	---------	--------	------

Tablo 4.37’ de post hoc çoklu karşılaştırma test sonucu yer almaktadır. Buna göre “Kendisi tanışanlar” grubunun ortalaması “Sosyal medya üzerinden tanışanlar” grubunun puan ortalamasından istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur ($<,05$).

4.11. Araştırma Ölçeklerinin Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.38: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
PİOÖ	3000 TL ve aşağısı	50	5,0125	1,14627	1,206	,307
	3001-6000 TL	121	5,2500	1,14712		
	6001-9000 TL	73	5,3014	1,01226		
	9000 TL üstü	95	5,3632	,99785		

Tablo 4.38’de Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının toplam aylık gelir değişkeniyle ele alındığı ANOVA testi sonucu verilmiştir. Test sonuçlarına göre aylık geliri “9000 TL üstü” nde olan katılımcıların puan ortalaması en yüksek, aylık geliri “3000 TL ve aşağısı” nda olan katılımcıların puan ortalaması ise en düşüktür. Gelir arttıkça PİOÖ’ den alınan puanın arttığı görülmüştür. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($<,05$).

Tablo 4.39: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
YİPDÖ	3000 TL ve aşağısı	50	4,5188	,72287	,937	,592
	3001-6000 TL	121	4,6484	,62466		
	6001-9000 TL	73	4,5949	,55417		

	9000 TL üstü	95	4,5678	,55680		
Yapısal Stil	3000 TL ve aşağısı	50	4,4400	,96832	1,025	,360
	3001-6000 TL	121	4,3574	,94474		
	6001-9000 TL	73	4,5137	,99381		
	9000 TL üstü	95	4,5789	,86699		
Gelecek Algısı	3000 TL ve aşağısı	50	4,1800	1,30153	4,836	,003*
	3001-6000 TL	121	4,5310	1,05157		
	6001-9000 TL	73	4,5993	1,00928		
	9000 TL üstü	95	4,8605	,89526		
Aile Uyumu	3000 TL ve aşağısı	50	4,5133	,86886	1,478	,220
	3001-6000 TL	121	4,4077	,93317		
	6001-9000 TL	73	4,4178	,78328		
	9000 TL üstü	95	4,2368	,67965		
Kendilik Algısı	3000 TL ve aşağısı	50	4,4200	1,04341	1,683	,170
	3001-6000 TL	121	4,6212	,91236		
	6001-9000 TL	73	4,7215	,92173		
	9000 TL üstü	95	4,7667	,91041		
Sosyal Yeterlilik	3000 TL ve aşağısı	50	4,3967	,87150	4,633	,003*
	3001-6000 TL	121	4,7107	,79692		
	6001-9000 TL	73	4,3995	,90937		
	9000 TL üstü	95	4,3088	,85675		
Sosyal Kaynaklar	3000 TL ve aşağısı	50	4,9514	,89546	3,451	,017*
	3001-6000 TL	121	5,0579	,80318		
	6001-9000 TL	73	4,8493	,70021		
	9000 TL üstü	95	4,7293	,69314		

Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanları aylık gelir değişkeni ile değerlendirilmiştir. Tablo 4.39’ da ANOVA testi sonuçları verilmiştir. Ölçeğin tamamında en yüksek puan “3001-6000 TL” gelir grubunun en düşük puan “3000 TL ve aşağısı” gelir grubunun; yapısal stil alt boyutunda en yüksek puan “9000 TL üstü” gelir grubunun, en düşük puan “3001-6000 TL” gelir grubunun; aile uyumu alt boyutunda en yüksek puan “3000 TL ve aşağısı” gelir grubunun, en düşük puan “9000 TL üstü” gelir grubunun; kendilik algısı alt boyutunda ise en yüksek puan “9000 TL üstü” gelir grubunun, en düşük puan “3000 TL ve aşağısı” gelir grubunudur. Ancak sadece gelecek algısı, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında istatistiki bir anlam ifade eden fark bulunmaktadır (<.05).

Tablo 4.40: Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Toplam Gelire Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	Karşı Grup	Ortalama Fark	SH	p
Gelecek Algısı	3000 TL ve aşağısı	3001-6000 TL	-,35099	,20741	,335
		6001-9000 TL	-,41932	,21871	,228
		9000 TL üstü	-,68053*	,20571	,008*
	3001-6000 TL	3000 TL ve aşağısı	,35099	,20741	,335
		6001-9000 TL	-,06832	,15196	,970
		9000 TL üstü	-,32953	,13257	,065
	6001-9000 TL	3000 TL ve aşağısı	,41932	,21871	,228
		3001-6000 TL	,06832	,15196	,970
		9000 TL üstü	-,26121	,14964	,304
	9000 TL üstü	3000 TL ve aşağısı	,68053*	,20571	,008*
		3001-6000 TL	,32953	,13257	,065
		6001-9000 TL	,26121	,14964	,304
		3001-6000 TL	-,31408	,14288	,126

Sosyal Yeterlilik	3000 TL ve aşağısı	6001-9000 TL	-,00288	,15601	1,000
		9000 TL üstü	,08789	,14849	,934
	3001-6000 TL	3000 TL ve aşağısı	,31408	,14288	,126
		6001-9000 TL	,31120	,12595	,066
		9000 TL üstü	,40197*	,11650	,004*
	6001-9000 TL	3000 TL ve aşağısı	,00288	,15601	1,000
		3001-6000 TL	-,31120	,12595	,066
		9000 TL üstü	,09077	,13228	,902
		3000 TL ve aşağısı	-,08789	,14849	,934
	Sosyal Kaynaklar	3000 TL ve aşağısı	3001-6000 TL	-,10642	,12898
6001-9000 TL			,10211	,14083	,887
9000 TL üstü			,22211	,13404	,348
3001-6000 TL		3000 TL ve aşağısı	,10642	,12898	,843
		6001-9000 TL	,20854	,11369	,259
		9000 TL üstü	,32853*	,10516	,010*
6001-9000 TL		3000 TL ve aşağısı	-,10211	,14083	,887
		3001-6000 TL	-,20854	,11369	,259
		9000 TL üstü	,11999	,11941	,747
9000 TL üstü		3000 TL ve aşağısı	-,22211	,13404	,348
	3001-6000 TL	-,32853*	,10516	,010*	
	6001-9000 TL	-,11999	,11941	,747	

Post hoc çoklu karşılaştırma test sonucu Tablo 4.40' ta verilmiştir. Gelecek algısı alt boyutunda aylık geliri “9000 TL üstü” nde olan grubun ortalaması aylık geliri “3000 TL ve aşağısı” olan gruba göre; sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında ise aylık geliri “3001-6000 TL” olan grubun ortalaması aylık geliri “9000 TL üstü” nde olan gruba göre yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.41: Evlilik Yaşam Ölçeği Puanlarının Toplam Aylık Gelire Göre Değerlendirilmesi

Ölçek	Grup	N	Ortalama	SS	F	p
EYÖ	3000 TL ve aşağısı	50	3,5420	,94114	1,064	,364
	3001-6000 TL	121	3,5397	,99996		
	6001-9000 TL	73	3,6781	,80833		
	9000 TL üstü	95	3,7368	,82759		

Evlilik Yaşam Ölçeği puanları aylık gelir değişkeni ile ele alınmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 4.41' de verilmiştir. Bu sonuçlara göre en yüksek puan “9000 TL üstü” gelir grubuna, en düşük puan ise “3001-6000 TL” gelir grubuna aittir. Ancak gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($>,05$).

4.12. PİOÖ, YİPDÖ ve EYÖ' nün Birlikte Değerlendirilmesi

Tablo 4.42' de psikolojik iyi oluş, psikolojik dayanıklılık ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan Pearson Korelasyon Katsayısı analizi sonuçları sunulmuştur. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nden alınan puanlarla Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ($r=,717$) ile ölçeğin Yapısal Stil ($r=,523$), Gelecek Algısı ($r=,700$), Aile Uyumu ($r=,366$), Kendilik Algısı ($r=,707$), Sosyal Yeterlilik ($r=,279$) ve Sosyal Kaynaklar ($r=,403$) alt boyutları ile pozitif yönde bir ilişkisinin bulunduğu görülmektedir.

Evli bireylerin Evlilik Yaşam Ölçeği'nden aldıkları puanlarla Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ($r=,553$) ile ölçeğin Yapısal Stil ($r=,362$), Gelecek Algısı ($r=,469$), Aile Uyumu ($r=,428$), Kendilik Algısı ($r=,510$), Sosyal Yeterlilik ($r=,174$) ve Sosyal Kaynaklar ($r=,336$) alt boyutları ile pozitif yönde bir ilişkisinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.42' de görüldüğü üzere psikolojik iyi oluş ve evlilikten sağlanan doyum arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=,600$).

Değişken	1	2	3	4	5	6	7	8	
1.YİPDÖ									
2.Yapısal Stil	,618**								
3.Gelecek Algısı	,726**	,618**							
4.Aile Uyumu	,708**	,234**	,311**						
5.Kendilik Algısı	,718**	,606**	,752**	,254**					
6.Sosyal Yeterlilik	,578**	,076	,123*	,374**	,127**				
7.Sosyal Kaynaklar	,749**	,190**	,288**	,671**	,252**	,554**			
8.ΠİÖÖ	,717**	,523**	,700**	,366**	,707**	,279**	,403**		
9.EYÖ	,553**	,362**	,469**	,428**	,510**	,174**	,336**	,600**	
Ortalama	4,5952	4,4653	4,5863	4,3776	4,6539	4,4848	4,9052	5,2577	3,6251
Standart Sapma	,60664	,93842	1,06054	,82869	,93695	,86347	,77547	1,07949	,90599

Tablo 4.42: Psikolojik İyi Oluş, Psikolojik Dayanıklılık ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Tablosu

**p<,01-*p<,05

Tablo 4.43: Evlilik Doyumunun Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi

	B	SH	β	t	p	R	R ²	F
Sabit	,045	,296		,153	,878	,625	,391	107,723
PİOÖ	,352	,051	,419	6,854	,000*			
YİPDÖ	,377	,091	,252	4,128	,000*			

Tablo 4.43' te verilen Çoklu Regresyon Analizi neticesinde elde edilenlere bakıldığında evli bireylerin psikolojik iyi oluşlarının ($t=6,854$; $p<,05$) ve psikolojik dayanıklılıklarının ($t=4,128$; $p<,05$) evlilik doyumunu anlamlı olarak yordadığı görülmektedir. Psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık değişkenleri evlilik doyumunun %39'unu açıklamaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde çalışma kapsamında yapılan analizlerin literatürdeki çalışmalarla birlikte ele alınıp, değerlendirilmesi yapılacaktır.

5.1.Genel Değerlendirme

Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluş Ve Demografik Değişkenler

Evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini ölçmek için çalışmada Psikolojik İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi neticesinde evli bireylerin psikolojik iyi oluş seviyelerinin cinsiyet, yaş, eşlerin eğitim düzeyi, evlilik süresi, eşle tanışma şekli ve aylık gelir değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ancak çalışan katılımcıların çalışmayan katılımcılara; “Yüksek lisans ve üzeri” eğitim seviyesindeki katılımcıların “İlk-ortaöğretim” eğitim seviyesindeki katılımcılara; “2 çocuk” sahibi katılımcıların “3 ve üzeri çocuk” sahibi katılımcılara göre psikolojik iyi oluş düzeylerinin istatistiksel açıdan geçerli bir farka sahip olduğu görülmüştür.

Psikolojik iyi oluş düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği (Khumalo, Temane ve Wissing, 2012; Tütüncü, 2012; Çelik, 2016; Hüsrevoğlu, 2019; Kilit, 2019; Daş, 2019), yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği (Khumalo, Temane ve Wissing,2012), evlilik süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği (Hüsrevoğlu, 2019; Kındıroğlu, 2018), gelire göre anlamlı bir farklılık göstermediği (Çelik, 2016; Kındıroğlu, 2018; Hüsrevoğlu, 2019; Daş, 2019) sonuçları bazı araştırmaların bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Khumalo, Temane ve Wissing (2012) şehirde yaşamının, eğitimin, çalışıyor olma durumu ve evli olmanın psikolojik iyi oluşla pozitif bir ilişkisinin olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda eğitim ve çalışma durumunun psikolojik iyi oluşla olan

ilişkisi çalışmayla uyumludur. Kilit (2019), 914 katılımcının örneklemini oluşturduğu çalışmada psikolojik iyi oluşu çeşitli değişkenlerle ele almıştır. Psikolojik iyi oluşun ileri yaşlarda düşüklük gösterdiği, eğitim ve sosyo-ekonomik düzeyle ise pozitif bir ilişkisinin bulunduğu tespitini yapmıştır. Daş (2019), 300 evli bireyle gerçekleştirip Psikolojik İyi Oluş Ölçeğini kullandığı çalışmada evli bireylerin çocuk sayısı arttıkça psikolojik iyi oluş puanlarının azaldığını ancak eğitim düzeyi yükseldikçe arttığını kaydetmiştir. Bu araştırma sonuçları çalışma bulgularımızla uyum içerisindedir.

Çalışmada ulaşılan bulgulardan farklılık gösteren araştırma sonuçları da bulunmaktadır. Roothman, Kirsten ve Wissing (2003) psikolojik iyi oluşun cinsiyet özelindeki farklılıklarını inceledikleri çalışmalarında erkeklerin benlik kavramı, olumlu düşünceler, yapıcı düşünme, bilişsel esneklik ve dayanıklılık faktörlerinde, kadınların ise duyguların ifade edilmesi ve manevi iyi oluş faktörlerinde daha yüksek puan ortalamaları olduğunu belirtmiştir.

Kaplan (2018), 377 evli bireyle yürüttüğü ve Evli Kadınlar ve Erkekler İçin Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'ni kullandığı çalışmada psikolojik iyi oluşun erkekler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiğini saptamıştır. Evli bireylerin Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin alt boyutlarından genel duygular puanlarında gelir, çocuk sayısı, evlilik süresi ve eğitim grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını ancak ekonomik şartlar, ailesel ve bireysel koşullara karşı hissedilen memnuniyet ile ev dışında gerçekleşen faaliyetleri sürdürebilme alt boyutlarında bu değişkenlerin farklılıklar gösterdiğini kaydetmiştir.

Psikolojik iyi oluş genellikle mutluluk gibi pozitif etkilerin kombinasyonu (hedonik yaklaşım) ve bireysel-sosyal yaşamda optimum etkiyle fonksiyonlarını yerine getirme (eudaimonik yaklaşım) olarak kavramsallaştırılır (Deci & Ryan, 2008). Bunu Huppert (2009) "Psikolojik iyi oluş, yaşamın iyi gitmesi ile ilgilidir. İyi hissetmek ile fonksiyonlarını etkili olarak yerine getirmenin bir kombinasyonudur" şeklinde özetlemiştir. Keyes, Shmotkin ve Ryff (2002) iyi oluşun mutluluk, yaşam doyumu, yaşam amacı, pozitif ilişkiler ve kendini kabul edişi ifade ettiğini belirtmiştir. Ryff (1989b)'e göre iyi oluş potansiyeli en üst düzeye çıkarmaktır ve çok boyutlu bir kavramdır. Duygular gibi dinamik değişkenlerin ve daha fazlasının rol aldığı psikolojik iyi oluş kavramının evli bireyler için kültürel, sosyal ve ekonomik

parametrelerin sınırlarının iyi belirlendiği çok daha fazla çalışmada ele alınması gerekmektedir.

Evli Bireylerde Psikolojik Dayanıklılık Ve Demografik Değişkenler

Evli bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ile değerlendirilmiş ve sonuçlar analiz edilmiştir. Ölçek ve tüm alt boyutları yalnızca eş eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermemiştir. Ölçeğin tamamı ile aile uyumu, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında kadınlar lehine kendilik algısı alt boyutunda erkekler lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Yapısal stil ve gelecek algısı alt boyutunda ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yaş değişkenine göre yapısal stil alt boyutu ve sosyal yeterlilik boyutu anlamlı farklılık gösterirken ölçeğin tamamı ve diğer alt boyutlarda anlamlı düzeyde bir farklılık saptanmamıştır. Çalışma durumuna göre ise ölçeğin tamamı ve yapısal stil alt boyutu haricinde diğer alt boyutlarda anlamlı farklılıklar mevcuttur. Gelecek algısı ve kendilik algısı eğitim düzeyine; yapısal stil ve aile uyumu ise evlilik süresine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Aile uyumu, sosyal kaynaklar ve sosyal yeterlilik çocuk sayısına göre farklılık gösterirken diğer alt boyutlar ve ölçeğin tamamında anlamlı düzeyde bir farklılık saptanmamıştır. Eşle tanışma şekli esas alındığında yapısal stil, gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Gelecek algısı ,sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarının ise gelir değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Alan yazında bu bulguları destekleyen ve bu bulgularla çelişen farklı araştırmalara ulaşılmıştır.

Uçar (2014), 202 katılımcıyla tarama modelinde bir araştırma olan betimsel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Özel eğitim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin ve mesleki sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesini amaçladığı çalışmasında kadın öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin erkeklere göre yüksek bulmuştur. Yaş düzeyine göre ise yaş arttıkça psikolojik dayanıklılık ortalama puanlarının arttığı tespit edilmiştir.

Bülbül (2016) toplam 161 sporcuyla gerçekleştirdiği araştırmasında kadın sporcuların aile uyumu, sosyal yeterlilik, sosyal kaynaklar alt boyutlarında ve toplam psikolojik dayanıklılık algısında erkek sporculardan daha dayanıklı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bektaş ve Özben (2016), 835 evli bireyin örneklemini oluşturduğu araştırmalarında evli bireylerin psikolojik dayanıklılıklarının cinsiyet, yaş, çalışma durumuna göre bir değişim göstermediği; lakin öğrenim durumu, eşin öğrenim durumu ve ekonomik durum nezdinde ise değiştiği sonucuna ulaşmışlardır.

Demir (2018), üniversitede çalışan 150 bireyin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ve stresle baş etme tarzlarını incelemiştir. Yaptığı analizler sonucunda katılımcıların cinsiyete göre psikolojik dayanıklılık ölçeğinden aldıkları puanlar sosyal yeterlilik, aile uyumu, gelecek algısı ve kendilik algısı alt boyutlarında istatistiki açıdan geçerli bir farklılık göstermezken yapısal stil alt boyutunda erkeklerin, sosyal kaynaklar alt boyutunda ise kadınların puanlarının yüksek olduğunu belirtmiştir. Yaş değişkenine göre ise yalnızca kendilik algısı alt boyutunda 40 yaş üstü yaş grubu 20-30 yaş aralığındaki gruba göre ölçekten daha yüksek düzeyde puan almıştır.

Karademir ve Açak (2019), 220 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdikleri ve Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'ni kullandıkları çalışmalarında cinsiyet değişkeni göz önüne alındığında psikolojik dayanıklılık düzeylerinde erkeklerin daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmalarında yaş parametresinin psikolojik dayanıklılık düzeyinin tespitinde etki gösterdiği belirlenmiştir. 18-21 yaş grubunda olan öğrencilerin ölçek puan averajları daha düşük bulunmuştur. Bunun yanında gelir durumu düşük olmayan öğrenciler psikolojik dayanıklılık seviyelerinde yüksek sonuçlar göstermiştir.

Çetin (2019), 304 öğretmenin psikolojik dayanıklılıkları ile stresle başa çıkma durumları arasındaki ilişki incelediği ilişkisel tarama modelindeki çalışmasında "Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği" ni kullanmıştır. Araştırma sonucunda ölçekten alınan puanların cinsiyet ve yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir.

Dağlı Çırak (2016), psikolojik dayanıklılık ve şahsiyet niteliklerinin alkol tüketimine etkisini incelediği çalışmasını 420 kişilik örnekleme gerçekleştirmiştir. Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği kullandığı çalışma sonucu katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını, eğitim düzeyine göre yalnızca sosyal yeterlilik boyutunun; ekonomik düzeye göre aile uyumu ve sosyal yeterlilik boyutlarının anlamlı ölçüde farklılaştığını saptamıştır.

Psikolojik dayanıklılık ile ilgili çalışmalar incelendiğinde araştırma örneklemelerinin çok farklı nitelik ve boyutlarda olduğu, farklı ölçeklerin kullanıldığı görülmektedir. Psikolojik dayanıklılığın çok boyutlu, çok dinamik bir kavram olması üzerinde yapılacak çalışmaların nitelikleri çok daha iyi belirlenmiş gruplarla gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Dayanıklılık artık sadece psikososyal anlamda ele alınmamaktadır. Son zamanlardaki araştırmalar dayanıklılığın altında yatan çevresel, genetik, epigenetik ve sinirsel mekanizmaları tanımlamaya başlamıştır (Feder, Nestler and Charney, 2009). Her ne kadar ilk baştaki çalışmalar psikososyal faktörlere odaklansa da son çalışmalar genetik faktörlerin strese verilen biyolojik cevabın üstündeki etkisinin, kompleks davranışsal yanıtlar üzerindeki etkisinden daha fazla olduğunu iddia etmektedir (Hasler ve ark., 2004; Zhou ve ark., 2008). Psikolojik dayanıklılık güçlülere gösterilen pozitif davranışsal ve duygusal uyum olarak tanımlansa da genetik faktörlerden etkilenen bir kavram olabilir. Dayanıklılık üzerine yapılacak çalışmalar, strese uyumun biyolojik mekanizmalarının bulunmasını sağlayarak yüksek genetik risk taşıyan bireyler için önleyici mekanizmalar geliştirilmesinde faydalı olacaktır (Choi ve ark., 2019).

Evlilik Doyumu Ve Demografik Değişkenler

Evlü bireylerin evlilik doyumlarını ölçmek için Evlilik Yaşam Ölçeği kullanılmıştır. Analizler sonucunda evlilik doyumunun cinsiyet, çalışma durumu, evlilik süresi, çocuk sayısı ve aylık gelire göre bir farklılık göstermediği görülmüştür. Eğitim ve eş eğitim düzeyi arttıkça evlilik doyumunun arttığı saptanmıştır. Ayrıca eşile kendisi tanışanların evlilik doyumunu istatistiksel olarak diğer gruplardan yüksek bulunmuştur. Yaş değişkenine göre “31-40 yaş” grubunun evlilik doyumunu “40 yaş üzeri” grubun evlilik doyumundan yüksek ve anlamlıdır.

Katılımcıların demografik değişkenlere göre sayısal dağılımı incelendiğinde katılımcıların %75'e yakınının üniversite ve yüksek lisans-üzeri mezunu olduğu görülmektedir. Eğitim seviyesinde görülen artışla birlikte cinsiyetin, evlilik doyumunu üzerindeki önemli etkisinin yok olduğu sonucu çıkarılabilir. Ayrıca klasik cinsiyet rollerinin, eğitim ve kadının iş yaşamına aktif katılımı sonucu yeniden bir yapılanma içine girmiş olması imkan dahilindedir. Eğitim ayrıca diğer değişkenlerin de yordayıcı rolünü baskılayan çok kuvvetli bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Evlilik doyumunun cinsiyet (Kabasakal ve Soylu, 2016; Çağ ve Yıldırım, 2013; Vural Batık ve Kalkan, 2017; Nazlı, 2019), çocuk sayısı (Çınar, 2008; Çağ ve Yıldırım, 2013; Kalkan, 2020), evlilik süresi (Çağ ve Yıldırım, 2013; Bozkurt, 2014; Kalkan, 2020), çalışma durumu (Özbek, 2018) ve gelir düzeyi (Çağ ve Yıldırım, 2013; Bozkurt, 2014; Kavak, 2018; Kalkan, 2020) değişkenlerine göre bir farklılık göstermediği, tanışma şekline (Kavak, 2018; Bal, Faraji ve Erdinç, 2018), eğitim düzeylerine göre ise farklılaştığı (Çağ ve Yıldırım, 2013; Koyuncu, 2019) sonucu alan yazındaki çalışma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Psikolojik İyi Oluş, Psikolojik Dayanıklılık ve Evlilik Doyumu

Psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılığın pozitif bir ilişkisinin olduğunu gösteren çalışmalar (Sagone ve De Caroli, 2014; Malkoç ve Yalçın, 2015; Karacaoğlu, 2016; Kwon, 2018) alan yazında mevcuttur.

Psikolojik iyi oluş, bazı çalışmalarda evlilik kalitesiyle birlikte değerlendirilmiş ve kadın-erkek evli bireylerin depresif semptomlarıyla negatif ilişkisinin (Whisman, 2001) olduğu, psikolojik iyi oluşla evlilik kalitesinin güçlü bir bağlantısının bulunduğu (Helms and Buehler, 2007) gösterilmiştir.

Yeşiltepe (2011) 343 evli öğretmenle gerçekleştirdiği ve evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluş ve diğer bazı parametreler bazında incelendiği çalışmasında psikolojik iyi oluşun evlilik uyumu ile güçlü bir ilişkisinin olduğunu tespit etmiştir. Yapmış olduğu analizler neticesinde kendini kabul, otonomi ve bireysel gelişimin evlilik uyumunu yordadığını ancak diğerleriyle olumlu ilişkiler, yaşam amacı ve çevresel hakimiyetin ise geçerli birer yordayıcı olmadığını belirtmiştir.

Alan yazında bir çok çalışma psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumunun (Shek, 2001; Dush, Taylor ve Kroeger, 2008; Scorsolini-Comin & Santos, 2011; Gülyüksel-Akdağ ve Cihangir-Çankaya, 2015; Rıza, 2016; Uçar, 2018; Hüsrevoğlu, 2019; Öz, 2019), bazı çalışmalar ise psikolojik dayanıklılık ve evlilik doyumunun (Öziş, 2016; Bradley & Hojjat, 2017) ilişkili olduğunu göstermiştir. Psikolojik dayanıklılık ve evlilik doyumu üzerine yapılmış çalışma hem ulusal hem uluslar arası alanda çok azdır. Ancak çalışma sonuçları mevcut bulgularla uyum göstermektedir.

Katılımcıların demografik nitelikleri incelendiğinde eğitim seviyesi yüksek (%75'e yakını lisans ve üzeri eğitim) bir örnekleme çalışıldığı anlaşılmaktadır. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve Evlilik Yaşam Ölçeği

verileri cinsiyet, yaş, çalışma durumu, eğitim düzeyi, eş eğitim düzeyi, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşle tanışma şekli ve gelir olmak üzere toplamda dokuz değişkene bağlı olarak ayrı ayrı ele alınmıştır. Ancak ölçek puanlarının çok az sayıda parametrede farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Eğitim seviyesi yüksek bir örneklemele çalışılmış olması bu durumun sebeplerinden biri olabilir. Daha fazla sayıda çalışma yapılması ve özellikle “eğitim” faktörünün ele alınması bu konuya açıklık getirecektir. Çalışmanın esas amacı doğrultusunda sonuç olarak psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılığın evlilik doyumunun birer yordayıcısı olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Yapılacak çalışmalar için bir kaynak ve veri olması dolayısıyla ulaşılan her sonuç önem taşımaktadır.

5.2.Öneriler

- Evli bireylerle yapılacak çalışmalarda çiftlerin katılımı sağlanarak daha sağlıklı sonuçlara ulaşılabilir.
- Özellikle eğitim seviyesinin önemini tespit edilmesi adına örneklemin eğitim seviyesinin dağılımına dikkat edilebilir.
- Psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık konusunda yapılacak çalışmalarda katılımcıların psikolojik destek alıp/almadığı bilgisine ulaşılarak üzerinde çalışılabilir.
- Toplumun geleceği adına hayati önem taşıyan evlilik kurumunun başarılı bir şekilde devamının sağlanmasında evlilik doyumunun gerekliliği yadsınamaz bir gerçektir. Bu noktada eğitimin yordayıcı gücü çalışmalarda ortaya konmuştur. Ulaşılabilir kaliteli bir eğitimin her bireyin hakkı olduğu düşüncesiyle projeler yürütülmelidir.
- Aile danışmanlığı hizmeti sağlıklı aile, sağlıklı toplum yaratmada önemli bir unsurdur. Evlilik öncesi ve sonrası her dönemde aile sağlığının kontrol edilip gerekli işlemlerin yapılması boşanma oranlarında görülen ciddi artışın önlenmesinde faydalı olacaktır.
- Türkiye coğrafi-kültürel zenginliklerle dolu bir ülkedir. Her coğrafyanın kadına ve rollerine ilişkin algısı farklılık gösterebilir. Özellikle cinsiyet değişkeninin ele alındığı çalışmalarda bu farklılıkların göz ardı edilmemesi faydalı olacaktır.
- Online anketlerin uygulayıcılar için sağladığı kolaylık reddedilemez. Ancak soruların anlaşılmaması yahut yanlış anlaşılması gibi sorunların doğması

bakımından yüz yüze anket uygulaması daha başarılı ve güvenilir sonuçlara ulaşılması adına tercih edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2013). *Güncel Psikolojik Kavramlar 1-Pozitif Psikoloji*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- Aristoteles. (2014). *Nikomakhos'a Etik* (Çev: Z. Özcan). Ankara: Sentez Yayınları, s.37-86.
- Ateş, G. (2018). *Associated Factors Of Subjective Well-Being In Married Individuals: Online Infidelity Tendency, Gender Roles, And Marital Satisfaction*. Thesis for the Degree of Doctor of Philosophy, Middle East Technical University, Ankara.
- Bahr, S. J., Chappell, C. B., and Leigh, G. K. (1983). Age At Marriage, Role Enactment, Role Consensus and Marital Satisfaction. *Journal Of Marriage And The Family*, 795-803.
- Bal, F., Faraji, H., Erdinç, İ.(2018). Yaşam Doyumunu Etkileyen Faktörlerin Evlilik Ve Cinsellik Kavramı Üzerinden Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science* ,5(30): 185-197.
- Basım, H. N., Çetin, F. (2011). Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(2): 104-114.
- Bedir, İ. (2018). *Evli Bireylerde Evlilik Doyumunu Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Bektaş, M., Özben, Ş. (2016). Evli Bireylerin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1): 215-240.
- Bernard, J. (1972). *The Future of Marriage*, World Publishing, New York.
- Bozkurt, E, D. (2014). *Evli ve Çalışan Bireylerin Tükenmişlik Düzeyleri İle Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Bozyel, P. (2019). *Şiddet Görüp Görmeme Durumuna Göre Evli Kadınların Evlilik Doyumu Ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Mersin.
- Bradburn, N., M. (1969). *The Structure of Psychological Well-Being*, Chicago:Aldine.

- Bradley,J., M. & Hojjat, M. (2017) A model Of Resilience And Marital Satisfaction, *The Journal of Social Psychology*, 157(5): 588-601.
- Buluş, M. Bağcı, B. (2016). Evlilik Doyumu: Aile Yılmazlığı ve Etkili İletişim Becerilerinin Rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40: 136-152.
- Buz, S. ve Genç, B. (2019). Sosyal Hizmet Uzmanları İçin Psikolojik Dayanıklılığın Önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(2): 623-642.
- Bülbül, A. (2016). *Tenis ve Basketbol Sporcularının Psikolojik Dayanıklılık Seviyelerinin İncelenmesi ve Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gedik Üniversitesi, İstanbul.
- Canbulat, N., Çankaya, Z., C. (2014). Evli Bireylerin Öznel İyi Olma Düzeylerinin Yordanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2): 556-576.
- Canel, A. N.(2011). *Evlilik ve Aile Hayatı*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İstanbul.
- Celenk, O., & van de Vijver, F. J. (2013). What makes couples happy? Marital And Life Satisfaction Among Ethnic Groups in The Netherlands. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44: 1273-1291.
- Choi, K.W., Stein, M.B., Dunn, E.C. et al. (2019). Genomics And Psychological Resilience: A Research Agenda. *Mol Psychiatry*, 24: 1770–1778.
- Compton,W.,C.,Hoffman, E. (2020). *Positive Psychology-The Science of Happiness and Flourishing*, 3rd Ed., SAGE Publications.
- Cotton,S., R. (1999). Marital Status and Mental Health Revisited:Examining The Importance of Risk Factors And Resources. *Family Relations*, 48(3): 225-234.
- Cunningham, A.-M. and Knoester, C. (2007), Marital Status, Gender, and Parents' Psychological Well-Being. *Sociological Inquiry*, 77: 264-287.
- Çağ, P, Yıldırım, İ. (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39): 13-23.
- Çam, O., Büyükbayram, A. (2017). Hemşirelerde Psikolojik Dayanıklılık ve Etkileyen Faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(2): 118–126.

- Çatal, T. M. (2019). *Evli Bireylerin Evlilik Değerleri, Evlilik Doyumu ve Evlilik Tipleri Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Çelik, O. (2016). *Öğretmen Adaylarında Psikolojik İyi Oluş, Algılanan Sosyal Yetkinlik ve Güvengenliğin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Erzincan.
- Çetin, E.(2019). *Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılığı İle Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi-Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Çetin, F., Yeloğlu, H. O., Basım, H., N. (2015). Psikolojik Dayanıklılığın Açıklanmasında Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Rolü: Bir Kanonik İlişki Analizi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30(75): 81-92.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik Doyumu: Cinsiyet Rollerine Ve Yardım Arama Tutumu*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dağlı Çırak, T. (2016). *Psikolojik Dayanıklılık Ve Kişilik Özelliklerinin Alkol Kullanımına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Daniel T. L. Shek (1995) Marital Quality and Psychological Well-Being of Married Adults in a Chinese Context. *The Journal of Genetic Psychology*, 156(1): 45-56.
- Daş, M. (2019). *Evli Bireylerin Evlilikte Uyum ve Eş Destek Düzeyleri İle Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Deci ,E. L, Ryan, R. M. (2008). Hedonia, Eudaimonia, And Well-being: An Introduction. *Journal of Happiness Studies*, 9: 1–11.
- Demir, Ç. (2018). *Üniversite Çalışanlarının Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri ve Stresle Baş Etme Tarzlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Mersin.
- Diener, E. (1984). Subjective Well-being. *Psychological Bulletin*, 95: 542- 575.
- Diener, E. (2000). Subjective Well-being: The Science Of Happiness And A Proposal For A National Index. *American Psychologist*, 55: 34-43.

- Diener, E., Scollon, C. N., & Lucas, R. E. (2009). The Evolving Concept Of Subjective Well-Being: The Multifaceted Nature Of Happiness. *Social Indicators Research Series*, 39: 67-100.
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S., & Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short Scales To Assess Flourishing And Positive And Negative Feelings. *Social Indicators Research*, 97: 143–156.
- Donnelly, D., A. (1993). Sexually Inactive Marriages. *The Journal Of Sexual Research*, 32(2): 171-179.
- Dush, C.M., Taylor, M.G. and Kroeger, R.A. (2008), Marital Happiness and Psychological Well-Being Across the Life Course. *Family Relations*, 57: 211-226.
- Ebbinghaus, H. (1973). *Psychology:An Elementary Text-Book*. NewYork:Arno Press.
- Eraslan Çapan, B. (2017). Secure Attachment and Forgiveness: The Mediating Role of Psychological Resilience. *Hacettepe University Journal of Education*, 33(2): 280-292.
- Feder, A., Nestler, E. J., & Charney, D. S. (2009). Psychobiology And Molecular Genetics Of Resilience, *Nature Reviews. Neuroscience*, 10(6): 446–457.
- Friborg O, Hjemdal O, Rosenvinge JH ve ark. (2003) A New Rating Scale for Adult Resilience: What are the Central Protective Resources behind Healthy Adjustment? *Int J Methods Psychiatr Res*, 12:65-76.
- Froh, J. (2004). The History of Positive Psychology: Truth Be Told. *NYS Psychologist*, 16(3): 18-20.
- Garmezy N. (1991). Resilience and Vulnerability to Adverse Developmental Outcomes Associated with Poverty. *Am Behav Sci*, 34: 416-430.
- Gerrig, R.,J., Zimbardo, P.,G. (2014). *Psikolojiye Giriş- Psikoloji ve Yaşam*, Çev: Gamze Sart, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gizir, C., A., Aydın, G. (2006). Psikolojik Sağlamlık ve Ergen Gelişim Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Türk PDR Dergisi*, 26: 87-99.

- Glenn, N.D. (1975). The Contribution Of Marriage To The Psychological Well-Being Of Males And Females. *Journal of Marriage and the Family*, 37 (3): 594-600.
- Gooding, P.A., Hurst, A., Johnson, J. and TARRIER, N. (2012). Psychological Resilience in Young and Older Adults. *Int J Geriatr Psychiatry*, 27: 262-270.
- Gottman, J. M., & Krokoff, L. J. (1989). Marital Interaction and Satisfaction: A Longitudinal View. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(1): 47-52
- Gove, W., R., Shin, H. (1989). The Psychological Well-Being of Divorced And Widowed Men And Women. *Journal of Family Issues*, 10(1): 1222-144.
- Gove, W., Hughes, M., & Style, C. (1983). Does Marriage Have Positive Effects on the Psychological Well-Being of the Individual? *Journal of Health and Social Behavior*, 24(2), 122-131. Retrieved April 21, 2020, from www.jstor.org/stable/2136639
- Gökalp, Z. (1978). *Makaleler 9*, Hz.: Şevket Beysanoğlu. İstanbul: Kültür Bakanlığı.
- Gülyüksel-Akdağ, F. , Cihangir-Çankaya, Z. (2015). Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluşun Yordanması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 11 (3).
- Güngör, A.(2017). Eğitimde Pozitif Psikolojiyi Anlamak. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(2): 154-166.
- Gürkan, U. (2006). Yılmazlık Ölçeği (YÖ): Ölçek Geliştirme, Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2): 45-74.
- Hasler, G., Drevets, W. C., Manji, H. K., Charney, D. S. (2004). Discovering Endophenotypes For Major Depression. *Neuropsychopharmacology*. 29(10): 1765-1781.
- Helms, H., M., Buehler, C. (2007). Marital Quality and Personal Well-Being: A Meta-Analysis. *Journal of Marriage and Family*, 69(3): 576-593.
- Holahan, C. J., & Moos, R. H. (1985). Life Stress And Health: Personality, Coping And Family Support in Stress-Resistance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49: 739-747.

- Holt, P., Fine, M.& N. Tollefson. (1987). Mediating Stress: Survival Of The Harddy. *Psychology In the Schools*, 24(1): 51-58.
- Houser-Güngör, A. (2009). *Evli Bireylerin Sahip Oldukları İletişim Çatışması Türü, Romantik Kıskançlık Ve Duygusal Zeka Düzeylerinin Evlilik Doyumları Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Huppert, F., A. (2009). Psychological well-being: Evidence Regarding Its Causes And Consequences. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 1: 137-164.
- Hüsrevoğlu, M., (2019). *Psikolojik İyi Oluş İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Jenson, J. M. ve Fraser, M. W. (2006). *A Risk And Resilience Framework For Child, Youth, And Family Policy*. *Social Policy For Children & Families: A Risk And Resilience Perspective*, 5-24.
- Kabasakal, Z., Soylu, Y. (2016). Evli Bireylerin Evlilik Doyumunun Cinsiyet Ve Eş Desteğine Göre İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4): 208-214.
- Kalkan, A. (2020). *Öğretmenlerde Evlilik Doyumu Ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki: Adana İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Kaplan, E. (2018). *Eşlerin Duygusal Zeka Düzeylerinin Psikolojik İyi Oluşları Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Karaca, N. (2014). Türkiye’de Değişen Aile Yapısı-Ilıca Şeker Fabrikası Örneği. *Cyprus International University*, 20(79): 140.
- Karacaoğlu, K. (2016). Psikolojik Dayanıklılık ve Psikolojik İyi Olma İlişkisinde İyimserliğin Aracı Rolü: Hastane Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *İş Ve İnsan Dergisi*, 3(2): 119-127.
- Karademir, T., Açak, M. (2019). Üniversiteli Sporcuların Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2): 803-816.
- Kararımak, Ö. (2006). Psikolojik Sağlık, Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler. *Türk PDR Dergisi*, 26:129-142.

- Karakaya, Y. (2019). *Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılıkları İle Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karney, B.R. and Bradbury, T.N. (2020), Research on Marital Satisfaction and Stability in the 2010s: Challenging Conventional Wisdom. *Fam Relat*, 82: 100-116.
- Kasapoğlu, F., Kutlu, M., Durmuş, E. (2017). Evli Bireylerde Kişilerarası İlişki Tarzı ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki: Evlilikte Öz Yeterlik Algısının Aracı Rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, 5(11): 469-487.
- Kavak, A. (2018). *Evli Bireylerde Evlilik Doyumu, Aile İşlevselliği Ve Çatışma Çözüm Stilleri*. Uzmanlık Tezi, Aile, Çalışma Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- Keyes, CLM, Shmotkin, D., Ryff, C. D. (2002). Optimizing Well-being: The Empirical Encounter Of Two Traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82:1007–22.
- Khumalo, I. P., Temane, Q. M. & Wissing, M. P. (2012). Socio-Demographic Variables, General Psychological Well-Being and the Mental Health Continuum in an African Context. *Soc Indic Res* 105, 419–442.
- Kındıroğlu, Z. (2018). *Ebeveynlerin Psikolojik İyi Oluş Ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri İle Çocukların Sosyal Yetkinlik Ve Davranışları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Kır, İ .(2011). Toplumsal Bir Kurum Olarak Ailenin İşlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36): 385.
- Kilit, N. N. (2019). *Kader Algısı- Psikolojik İyi Oluş İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Kim, H. K., & McKenry, P. C. (2002). The Relationship Between Marriage and Psychological Well-being: A Longitudinal Analysis. *Journal of Family Issues*, 23(8): 885–911.
- Kobasa, S. C. (1979). Stressful Life Events, Personality, And Health: An Inquiry Into Hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(1): 1-11.

- Koyuncu, A., B. (2019). *Evli Bireylerde Öznel Mutluluk Ve İlişkisel Mutluluğun Evlilik Doyumuna Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Kwon, Y, E. (2018). A Study on Emotional Labor, Resilience and Psychological Well-Being of Clinical Nurses, *Journal of the Korea Academia-Industrial Cooperation Society*, 19(2): 339-346.
- Lamb, K., A., Lee, G. R., DeMarris, A. (2003). Union Formation And Depression : Selection And Relationship Effects, *Journal of Marriage and Family*, 65(4): 953-962.
- Lambert, C. E., & Lambert, V. A. (1999). Psychological hardiness: State of the science. *Holistic Nursing Practice*, 13(3): 11-19.
- Lambert, V. A., Lambert, C. E., & Yamase, H. (2003). Psychological Hardiness, Workplace Stress And Related Stress Reduction Strategies. *Nursing and Health Sciences*, 5: 181-184.
- Linley, A., Joseph, S., Harrington, S., Wood, A. (2006). Positive Psychology: Past, Present And (Possible) Future. *The Journal of Positive Psychology*, 1(1): 3-16.
- Litzinger, S. ve Gordon K. C. (2005). Exploring Relationships Among Communication, Sexual Satisfaction And Marital Satisfaction. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 31: 409-424.
- Lopez, S., Pedrotti, J., T., Snyder, C., R. (2019). *Positive Psychology- The Scientific And Practical Explorations Of Human Strengths*, 4th Ed., SAGE Publications.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B. ve Norman, S. M. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction. *Personnel Psychology*, 60(3): 541– 572.
- Luthar, S., S. Cicchetti, D. (2000). The Construct of Reilience: Implications For Interventions And Social Policies, *Developmental And Psychopathology*, 12: 857-885.
- Luthar, S., S., Cicchetti, D., Becker, B. (2000). Research on Resilience: Response to Commentaries. *Child Development*, 71(3): 573-575.

- Maddi, S. R. (2004). Hardiness: An Operationalization Of Existential Courage. *Journal of Humanistic Psychology*, 44(3): 279-298.
- Maddi, S. R., & Khoshaba, D. M. (1994). Hardiness and Mental Health. *Journal of Personality Assessment*, 63(2): 265-274.
- Maddi, S. R., Harvey, R. H., Khoshaba, D. M., Lu, J. L., Persico, M., & Brow, M. (2006). The Personality Construct Of Hardiness, III: Relationships With Repression, Innovativeness, Authoritarianism, And Performance. *Journal of Personality*, 74(2): 575-598.
- Magno, C., Parinas, N. & Mamauag, M. (2008). The Influence Of Self-Mastery And Communal-Mastery On Building A Model Of Resiliency. *Philippine Journal of Counseling Psychology*, 10(1): 1-23.
- Malkoç, A., Yalçın, İ. (2015). Relationships Among Resilience, Social Support, Coping, and Psychological Well-Being Among University Students, *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5 (43): 35-43.
- Maslow, A. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row.
- Masten, A. S., ve Coatsworth, J. D. (1998). The Development Of Competence in Favorable And Unfavorable Environments: Lessons From Research On Successful Children. *American Psychologist*, 53(2): 205-220.
- Morrisey, C., Hannah, T. E. (1986). Measurement Of Psychological Hardiness İn Adoles- Cents. *Journal of Genetic Psychology*, 148(3): 393-397.
- Nath, P., Pradhan, R. K. (2012). Influence of Positive Affect on Physical Health and Psychological Well-Being: Examining the Mediating Role of Psychological Resilience. *Journal of Health Management*, 14(2): 161–174.
- Nazlı, B. (2019). *Konya İlinde Yaşayan Evli Öğretmenlerin Duygusal Zekâ ve Bağlanma Stillerinin Evlilik Doyumuna Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ong, A. D., Zautra, A. J., & Reid, M. C. (2010). Psychological Resilience Predicts Decreases In Pain Catastrophizing Through Positive Emotions. *Psychology and Aging*, 25(3): 516–523.

- Ong, A. D., Bergeman, C. S., Bisconti, T. L., & Wallace, K. A. (2006). Psychological Resilience, Positive Emotions, And Successful Adaptation To Stress In Later Life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91(4): 730–749.
- Öğülmüş, S. (2001). Bir Kişilik Özelliği Olarak Yılmazlık. *I. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu: Nedenler ve Önleme Çalışmaları*, 29-30 Mart, Ankara.
- Öncü, H., Yağbasanlar, O. (2018). Kavramsal Bir Bakış: Psikolojik Dayanıklılık. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 7(2): 12-21.
- Öz, T. (2019). *Çiftlerde Depresyon, Mutluluk ve Psikolojik İyi Oluş İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilerde Evlilik Süresinin Aracı Rolünün İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.
- Öz, T., Tatar, A.(2020). Evlilik Doyumu İle Depresyon, Mutluluk ve Psikolojik İyi Oluş Arası İlişkide Evlilik Süresinin Aracı Rolü. *Uluslararası Akademik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 2(1): 18-31.
- Özbek, C., C. (2018). *Evli Bireylerde Eş Değerlendirme, Evlilik Uyumu, Evlilik Doyumu Ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Özcan, B. (2005). *Anne-Babaları Boşanmış ve Anne-Babaları Birlikte olan Lise Öğrencilerinin Yılmazlık Özellikleri ve Koruyucu Faktörler Açısından Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik Ve Aile Terapisi* (1. baskı). Ankara: PDREM Yayınları.
- Öziş, G. (2016). *Evlilik Yaşam Doyumunun Algılanan Ebeveyn İlişkisi, Psikolojik Dayanıklılık ve Dinsel İnanç Gücü Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Rıza, S. Ö. (2016). *Evli Bireylerin Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerinin Psikolojik İyi Oluşları ve Evlilik Doyumları İle İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, İstanbul.

- Robbins, S., B., Kliewer, W.,L. (2000). *Advances in Theory And Research On Subjective Well-Being*. In S. D. Brown & R.W. Lent (Eds.), *Handbook Of Counseling Psychology*, Ny:Wiley, NewYork.
- Roothman, B., Kirsten, D. K., & Wissing, M. P. (2003). Gender Differences in Aspects of Psychological Well-being. *South African Journal of Psychology*, 33(4): 212–218
- Rutter, M. (2007). Resilience, Competence, and Coping. *Child Abuse ve Neglect*, 31: 205-209.
- Ryan, R. M., Deci, E. L. (2001). On Happiness And Human Potentials: A Review Of Research On Hedonic And Eudaimonic Well-Being. *Annual Review of Psychology*, 52: 141-166.
- Ryff, C. D. (1989a). “Beyond Ponce de Leon and Life Satisfaction: New Directions in Quest of Successful Ageing”. *International Journal Of Behavioral Development*, 12 (1): 35-55.
- Ryff, C. D. (1989b). Happiness Is Everything, or Is It? Explorations on the Meaning of Psychological Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57 (6): 1069-1081.
- Ryff, C. D. (1995). Psychological Well-Being in Adult Life. *Current Directions in Psychological Science*, 4: 99-104.
- Ryff, C. D. ve Keyes, C. L. M. (1995). The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4): 719-727.
- Ryff, C. D. ve Singer, B. H. (2008). Know Thyself And Become What You Are: A Eudaimonic Approach To Psychological Well-Being. *Journal of Happiness Studies*, 9(1): 13-39.
- Sagone, E, De Caroli, M, E. (2014). Relationships Between Psychological Well-Being And Resilience In Middle And Late Adolescents, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 141:881 – 887.
- Scorsolini-Comin, F. and Santos, M. A. (2011). Relations Between Subjective Well-Being And Marital Satisfaction On The Approach Of Positive Psychology. *Psicol. Reflex. Crit. [online]*, 24(4): 658-665.

- Seligman, M. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive Psychology: An Introduction. *American Psychologist*, 55(1): 5-14.
- Serpen, A., S., Maçkan, A., Ç. (2017). The Effect Of Problem Solving Skills And Resilience To The Marital Adjustment In Old Ages, *The Eurasia Proceedings of Educational & Social Sciences (EPESS)*, 7: 169-174.
- Shek, D. T. L. (2001). Marital Quality And Psikological Well-Being Of Married Adults In A Chinese Context. *The Journal of Genetic Psychology*, 156 (1): 45-56.
- Sokolski, D. M. ve Hendrick, S. S. (1999). Marital Satisfaction. *American Journal of Family Therapy*, 26 (1): 39-49.
- Süleymanov, A. (2009). Çağdaş Türk Toplumlarında Aile ve Evlilik İlişkileri. *Aile ve Toplum*, 5(17): 8.
- Tabachnick, B.G., Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics*, Sixth Ed., Pearson, New York.
- T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (2010). *Türkiye’de Aile Değerleri Araştırması*, Ed. Mustafa Turgut, Ankara.
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği: Türkçe’ ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3): 374-384.
- Telef, B. B., Uzman, E., Ergün, E. (2013). Öğretmen Adaylarında Psikolojik İyi Oluş ve Değerler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Turkish Studies*, 8: 1297-1307.
- Terzi, Ş. (2005). *Öznel İyi Olmaya İlişkin Psikolojik Dayanıklılık Modeli*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Terzi, Ş. (2006). Kendini Toparlama Gücü Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Türk PDR Dergisi*, 26: 77-86.
- Tezer, E. (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşam Ölçeği. *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 2(7).
- Tusaie, K. ve Dyer, J. (2004). Resilience: A Historical Review Of The Construct, *Holistic Nursing Practice*, 18: 3-8.

- Tuzgöl Dost, M., (2005). Ruh Sağlığı Ve Öznel İyi Oluş. *Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal Of Educational Research* , 20: 223-231.
- TÜİK (2020). <http://www.tuik.gov.tr/Start.do> , Erişim Tarihi:31.03.2020.
- Tümlü, G.Ü., Recepoğlu, E. (2013). Üniversite Akademik Personelinin Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki. *Yükseköğretim Ve Bilim Dergisi*, 3(3): 205-213.
- Tütüncü, M. (2012). *Yönetici ve Çalışanların Psikolojik İyi Olma ve Stres Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Uçar, E. (2018). *Psikolojik İyi Oluş Yordayıcısı Olarak Dindarlık, Evlilik Doyumu Ve Problem Çözme*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Uçar, T. (2014). *Özel Eğitim Okulu Öğretmenlerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Ve Mesleki Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (İstanbul İli Avrupa Yakası Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Uslu, N., B. (2018). Farabi ve Aristoteles'te Mutluluk Ahlakı. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2): 469-480.
- Üncü, S. (2007). *Duygusal Zeka ve Evlilik Doyumu İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ünlü, Z., R. (2018). *Sosyal Medya Bağımlılığı Ve Psikolojik Dayanıklılık*. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Vural Batık, M., Kalkan, M. (2017). Evlilikte Algılanan Sorun Çözme Becerileri ve Evlilik Doyumu. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5): 2630-2646.
- Wagnild, G., M, Young, H., M. (1993). Development and Psychometric Evaluation of The Resilience Scale. *J Nurs Meas*, 1: 165-178.
- Waite, L.,J., Luo, Y., Lewin, A.,C. (2009). Marital Happiness And Marital Stability: Consequences For Psychological Well-Being, *Social Science Research*, 38(1): 201-212

- Whisman, M. A. (2001). *The Association Between Depression And Marital Dissatisfaction*. In S. R. H. Beach (Ed.), *Marital And Family Processes in Dep-Resion: A Scientific Foundation For Clinical Practice* (pp. 3 – 24). Washington, DC: American Psychological Association.
- Williams, K. (2003). Has the Future Of Marriage Arrived? A Contemporary Examination Of Gender, Marriage. And Psychological Well-Being. *Journal of Health and Social Behavior*, 44(4): 470–487.
- Xing, C. & Sun, J. (2013). The role of Psychological Resilience And Positive Affect in Risky Decision-Making, *International Journal of Psychology*, 48(5): 935-943.
- Yaşayanlar, E. (2018). *Evli ve Boşanmış Bireylerin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul.
- Yeşiltepe, S., S. (2011). *Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluş Ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Yeşiltepe, S. S, Çelik, M. (2014). Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Olma ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elementary Education Online*, 13(3).
- Yıldız, M. A., & Baytemir, K. (2016). Evli Bireylerde Evlilik Doyumu İle Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1): 67-80.
- Zarbakhsh, M., Taghavi Dinani, P., & Rahmani, M. (2013). The Relationship Between Sexual Self-Esteem And All Its Components With Marital Satisfaction in Athletic Women of Tehran. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2(2), 200-206.
- Zhou, Z, Zhu G, Hariri AR, Enoch MA, Scott D, Sinha R, Virkkunen M, Mash DC, Lipsky RH, Hu XZ, Hodgkinson CA, Xu K, Buzas B, Yuan Q, Shen PH, Ferrell RE, Manuck SB, Brown SM, Hauger RL, Stohler CS, Zubieta JK, Goldman D. (2008). Genetic Variation in Human NPY Expression Affects Stress Response and Emotion. *Nature*, 452: 997–1001.

EKLER

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli katılımcı;

Bu araştırmanın amacı, bireylerin problem çözme,duygusal zeka özellikleri ve evlilik yaşantıları arasındaki ilişkiyi saptamaktır. Sorulara vereceğiniz cevaplar sadece araştırma amacıyla kullanılacak ve gizli tutulacaktır (adınız-soyadınız sorulmamaktadır). Tüm soruları dikkatli ve eksiksiz olarak cevaplamanız,samimi cevaplar vermeniz araştırma sonuçlarının sağlıklı olması açısından oldukça önemlidir.Katılımınız için teşekkür ederim.

Emel KÖSEOĞLU

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- 1) Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
- 2) Yaşınız:
- 3) Çalışma durumunuz: Çalışıyor Çalışmıyor
- 4) Eğitim düzeyiniz: İlköğretim Lise Üniversite
 Yüksek Lisans ve üstü
- 5) Eşinizin eğitim düzeyi: İlköğretim Lise Üniversite
 Yüksek Lisans ve üstü
- 6) Kaç yıldır evlisiniz?
- 7) Sahip olduğunuz çocuk sayısı?
- 8) Eşinizle Tanışma Şekliniz:
 Kendimiz tanıştık Başkası aracılığıyla tanıştık Sosyal medya aracılığıyla tanıştık
- 9) Toplam Aylık geliriniz: 3000tl ve altı 3000TL -6000 TL 6000 TL-9000 TL 9000TL ve üstü

PIÖÖ

Aşağıda katılıp ya da katılmayacağınız 8 ifade vardır. 1-7 arasındaki derecelendirmeyi kullanarak, her bir madde için uygun olan cevabınızı belirtiniz.

	1	2	3	4	5	6	7
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Kararsızım	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Amaçlı ve anlamlı bir yaşam sürdürüyorum							☐
2. Sosyal ilişkilerim destekleyici ve tatmin edicidir							☐
3. Günlük aktivitelerime bağlı ve ilgiliyim							☐
4. Başkalarının mutlu ve iyi olmasına aktif olarak katkıda bulunurum							☐
5. Benim için önemli olan etkinliklerde yetenekli ve yeteriyim							☐
6. Ben iyi bir insanım ve iyi bir hayat yaşıyorum							☐
7. Geleceğim hakkında iyimserim							☐
8. İnsanlar bana saygı duyar							☐

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Diener ve arkadaşları (2009-2010) tarafından mevcut iyi oluş ölçümlerini tamamlayıcı, sosyo-psikolojik iyi oluşu ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarılama çalışması Telef (2011; 2013) tarafından yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda toplam açıklanan varyansın %42 olduğu saptanmıştır. Ölçek maddelerinin faktör yükleri .54 ile .76 arasında hesaplanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde uyum indeksi değerleri RMSEA= 0.08, SRMR=0.04, GFI= 0.96, NFI= 0.94, RFI= 0.92, CFI= 0.95 ve IFI=0.95 olarak bulunmuştur. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Psikolojik İyi Oluş Ölçeklerinin alt boyutlarından özerklikle .30, çevresel hakimiyetle .53, bireysel gelişimle .29, diğerleri ile olumlu ilişki .41, yaşam amaçlarıyla .38, öz-kabulle .56 ve toplam psikolojik iyi oluş ile .56 düzeyde ilişki bulunmuştur. Ayrıca İhtiyaç Doyum Ölçeğinin alt boyutlarından özerklikle .30, yeterlikle .69, ilişkili olmayla .57 ve toplam ihtiyaç doyumu ile .73 düzeyde ilişki saptanmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmasında elde edilen Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .80 olarak hesaplanmıştır. Test tekrar test sonucuna göre ölçeğin birinci ve ikinci uygulama arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ($r= 0.86, p<.001$). Psikolojik İyi oluş ölçeğinin madde toplam korelasyonlarının .41 ile .63 arasında değişiklik gösterdiği ve t-değerlerinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<.001$). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin maddeleri kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) şeklinde 1-7 arasında cevaplanmaktadır. Bütün maddeler olumlu şekilde ifade edilmektedir. Puanlar 8 (tüm maddelere kesinlikle katılmıyorum cevabı verilirse) ile 56 (tüm maddelere kesinlikle katılıyorum cevabı verilirse) arasında değişmektedir. Yüksek puan kişinin birçok psikolojik kaynak ve güce sahip olduğunu gösterir. Ölçek iyi oluşun yönleri ile ilgili ayrı ayrı ölçümler sağlamsa da, o önemli olduğuna inandığımız farklı alanlarda olumlu işlevler ile ilgili genel bir bakış sağlamaktadır (Diener ve arkadaşları, 2010).

Kaynak

Telef, B. B. (2011). *Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PIÖÖ): Türkçeye Uyarılama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. 11. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, 3-5 Ekim, Selçuk- İzmir.

Telef, B. B. (2013). *Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PIÖÖ): Türkçeye Uyarılama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.

Ek:3. YETİŞKİNLER İÇİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ÖLÇEĞİ

Lütfen her bir madde için, size en uygun ifadeyi belirleyiniz ve sizin için uygun olan tarafa doğru 'X' işareti koyunuz. Eğer kendinizi ortada hissediyorsanız, yani her iki durumda da nötr iseniz ortadaki kutuya 'X' işareti koyunuz.

1. Beklenmedik bir olay olduğunda...		
Her zaman bir çözüm bulurum	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Çoğu kez ne yapacağımı kestiremem
2. Gelecek için yaptığım planların...		
Başarılması zordur	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Başarılması mümkündür.
3. En iyi olduğum durumlar şu durumlardır...		
Ulaşmak istediğim açık bir hedefim olduğunda	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Tam bir günlük boş bir vaktim olduğunda
4.olmaktan hoşlanıyorum		
Diğer kişilerle birlikte	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Kendi başıma
5. Ailemin hayatta neyin önemli olduğu konusunda anlayışı..		
Benimkinden farklıdır	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Benimkiyle aynıdır
6. Kişisel konuları...		
Hiç kimseyle tartışmam	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Arkadaşlarımla/Aile üeleriyle tartışabilirim
7. Kişisel problemlerimi...		
Çözmem	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Nasıl çözebileceğimi bilirim
8. Gelecekteki hedeflerimi...		
Nasıl başaracağımı bilirim	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Nasıl başaracağımdan emin değilim
9. Yeni bir işe/projeye başladığımda...		
İleriye dönük planlama yapmam, Derhal işe başlarım	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Ayrıntılı bir plan yapmayı tercih ederim
10. Benim için sosyal ortamlarda rahat/esnek olmak...		
Önemli değildir	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Çok önemlidir
11. Ailemle birlikteyken kendimihissederim		
Çok mutlu	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Çok mutsuz
12. Beni...		

Bazı yakın arkadaşlarım/aile üyelerim cesaretlendirebilir								Hiç kimse cesaretlendiremez
13. Yeteneklerim...								
Olduğuna çok inanırım								Konusunda emin değilim
14. Geleceğimin ...olduğunu hissediyorum								
Ümit verici								Belirsiz
15. Şu konuda iyimdir....								
Zamanımı planlama								Zamanımı harcama
16. Yeni arkadaşlık konusu...birşeydir								
Kolayca yapabildiğim								Yapmakta zorlandığım
17. Ailem şöyle tanımlanabilir...								
Birbirinden bağımsız								Birbirine sıkı biçimde kenetlenmiş
18. Arkadaşlarımın arasındaki ilişkiler...								
Zayıftır								Güçlüdür
19. Yargılarıma ve kararlarıma...								
Çok fazla güvenmem								Tamamen güvenirim
20. Geleceğe dönük amaçlarım...								
Belirsizdir								İyi düşünülmüştür
21. Kurallar ve düzenli alışkanlık...								
Günlük yaşamımda yoktur								Günlük yaşamımı kolaylaştırır
22. Yeni insanlarla tanışmak...								
Benim için zordur								Benim iyi olduğum bir konudur
23. Zor zamanlarda, ailem...								
Geleceğe pozitif bakar								Geleceği umutsuz görür
24. Ailemden birisi acil bir durumla karşılaştığında...								
Bana hemen haber verir								Bana söylenmesi bir hayli zaman alır
25. Diğerleriyle beraberken...								
Kolayca gülerim								Nadiren gülerim
26. Başka kişiler söz konusu olduğunda, ailem şöyle davranır:								
Birbirlerini desteklemez biçimde								Birbirlerine bağlı biçimde

27. Destek alırım...	
Arkadaşlarımdan/aile üyelerinden	Hiç kimseden
28. Zor zamanlarımda ...eğilimim vardır.	
Her şeyi umutsuzca gören bir	Beni başarıya götürebilecek iyi bir şey bulma
29. Karşılıklı konuşma için güzel konuların düşünülmesi, benim için...	
Zordur	Kolaydır
30. İhtiyacım olduğunda...	
Bana yardım edebilecek kimse Yoktur	Her zaman bana yardım edebilen birisi vardır
31. Hayatımdaki kontrol edemediğim olaylar (ile)...	
Başa çıkmaya çalışırım	Sürekli bir endişe/kaygı kaynağıdır
32. Ailemle şunu severiz...	
İşleri bağımsız olarak yapmayı	İşleri hep beraber yapmayı
33. Yakın arkadaşlarım/aile üyeleri..	
Yeteneklerimi beğenirler	Yeteneklerimi beğenmezler

EVLİLİK YAŞAMI ÖLÇEĞİ

Prof. Dr. Esin Tezer

Aşağıda evlilik yaşamına ilişkin 10 cümle bulunmaktadır. Bu cümlelerden her birinin altında da "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçenekleri yer almaktadır. Her cümleyi dikkatle okuyunuz ve sizin evlilik yaşamınıza uyan seçeneği çarpı (X) koyarak işaretleyiniz.

1. Evliliğten beklediklerimin çoğu gerçekleşti.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
2. Evliliğimizdeki engellerin aşılamaz olduğunu düşünüyorum.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
3. Evliliğimizi çok anlamlı buluyorum.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
4. Evliliğimizde giderek eksilen heyecan beni rahatsız ediyor.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
5. Evliliğimiz zaman zaman bana bir yük gibi geliyor.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
6. Huzurlu bir ev yaşamım var.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
7. Evliliğimiz her geçen gün daha iyiye doğru gitti.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
8. Bizim ilişkimiz ideal bir karı-koca ilişkisidir.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
9. Eşim benim için aynı zamanda iyi bir arkadaşır.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum
10. Başbaşa kaldığımız zaman benim canım hiç sıkılmaz.
() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum

ÖZGEÇMİŞ

Emel KÖSEOĞLU

İletişim bilgileri:

A. EĞİTİM

Yüksek Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, 2021, İstanbul

Lisans: İstanbul Üniversitesi, Çocuk Gelişimi (2018- devam ediyor), İstanbul.

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, 2011, Sakarya.

Lise: Bursa Kız Lisesi, Fen Bilimleri, 2006, Bursa.